

Täysistunto

Keskiviikko 15.2.2023 klo 14.00—15.51

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto päättyi klo 15.51.

Puhetta johtivat ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne (14.00—14.58 ja 15.49—15.51) ja toinen varapuhemies Juho Eerola (14.58—15.49).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi avioliittolain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 172/2021 vp

Lakialoite LA 39/2019 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 26/2022 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Keskustelu asiasta päättyi 14.2.2023 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa on Pihla Keto-Huovinen Ruut Sjöblomin kannattamana tehnyt vastalauseen mukaisen lausumaehdotuksen.

Selonteko hyväksyttiin.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 172/2021 vp sisältyvät 1.—3. lakiehdotuksen. Eduskunta pysyi ensimmäisessä käsittelyssä tekemässään päätöksessä lakialoitteeseen LA 39/2019 vp sisältyvien lakiehdotusten hylkäämisestä. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvät lausumaehdotukset.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lopuksi on päätettävä keskustelussa tehdystä lausumaehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, Pihla Keto-Huovisen ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 125, ei 36; pois-
sa 38 (äänestys 1). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Asian käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 168/2022 vp

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Tiilikkajärven kansallispuiston laajentamisesta

Hallituksen esitys HE 308/2022 vp

Toimenpidealoite TPA 99/2020 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 20/2022 vp

Toinen käsittely, ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Toiseen käsittelyyn ja ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Keskustelu asiasta päättyi 14.2.2023 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa on Petri Huru Sheikki Laakson kannattamana tehnyt vastalauseen mukaisen lausumaehdotuksen.

Selonteko hyväksyttiin.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 308/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Eduskunta yhtyi valiokunnan ehdotukseen toimenpidealoitteen hylkäämisestä.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Lopuksi on päätettävä keskustelussa tehdystä lausumaehdotuksesta.

Mietintö ”jaa”, Petri Hurun ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 98, ei 61; poissa 40 (äänestys 2). Eduskunta hyväksyi mietinnön.

Asian käsittely päättyi.

4. Valtioneuvoston selonteko eduskunnalle Suomen osallistumisesta Ukrainaa tukevaan Euroopan unionin sotilaalliseen EUMAM Ukraine -avustusoperaatioon; osallistuminen koulutus- ja neuvonantotehtäviin Puolassa

Valtioneuvoston selonteko VNS 17/2022 vp

Valiokunnan mietintö UaVM 15/2022 vp

Ainoa käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Nyt päätetään ulkoasiainvaliokunnan mietinnön UaVM 15/2022 vp pohjalta kannanotosta selonteon johdosta.

Ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja Jussi Halla-ahon esittelypuheenvuoron jälkeen keskustelu käydään etukäteen pyydettyjen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Ulkoministeri Pekka Haavistolle varataan mahdollisuus käyttää viiden minuutin puheenvuoro. Etukäteen varattujen puheenvuorojen pituus on enintään viisi minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen pidettävät puheenvuorot kestävät enintään viisi minuuttia. Lisäksi voin myöntää harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja. [Hälinää] — Ja nyt pyydän, että keskitytään taas tämän asian käsitte-

Pöytäkirja PTK 168/2022 vp

lyyn. — Edustaja, valiokunnan puheenjohtaja Jussi Halla-aho, olkaa hyvä, esittelypuheen-vuoro.

Keskustelu

14.04 Jussi Halla-aho ps (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies, arvoisa ulko-ministeri ja hyvät kansanedustajat! Ulkoasiainvaliokunta käsitteli valtioneuvoston selon-teon Suomen osallistumisesta Ukrainaa tukevaan EU:n sotilaalliseen EUMAM-avus-tusoperaatioon. Puolustusvaliokunta antoi lisäksi selonteosta lausunnon. Ulkoasiainvalio-kunta piti yksimielisesti Suomen osallistumista tähän operaatioon perusteltuna. EUMAM-operaatiolla EU vastaa Ukrainan pyyntöön saada apua asevoimiensa kouluttamiseksi. Ope-raation tarjoamalla koulutuksella vastataan Ukrainan asevoimien kriittisiin tarpeisiin. Ta-voitteena on lisätä Ukrainan asevoimien sotilaallista kyvykkyyttä ja siten tukea Ukrainaa suvereniteettinsa ja alueellisen koskemattomuutensa puolustamisessa sekä siviiliväestön-sä suojelemisessa.

Valiokunta piti mietinnössään keskeisen tärkeänä, että EU jatkaa päättäväistä tukeaan Ukrainalle auttaakseen sitä käyttämään sille kuuluvaa oikeutta puolustautua Venäjän hyökkäystä vastaan ja puolustamaan alueellista koskemattomuuttaan ja suvereniteettiaan.

Valiokunta korosti lisäksi, että Suomen tulee yhtä lailla sekä kahdenvälisesti että osana EU:ta jatkaa laaja-alaista tukeaan Ukrainalle, mukaan lukien puolustusmateriaalituki. So-tilaallisen, humanitaarisen ja muun tuen jatkaminen Ukrainalle on välttämätöntä Ukrainan suvereniteetin turvaamiseksi.

Valiokunta on kuluneen vuoden aikana käsitellyt ja tukenut Ukrainalle annettuja puo-lustustarvikepaketteja. Valiokunta piti hyvinä saamia tietoja siitä, että EUMAM-operaa-tiossa annettavan koulutuksen osana Suomi valmistautuu luovuttamaan koulutettaville uk-rainalaisille henkilökohtaista ja joukkokohtaista materiaalia sekä asemateriaalia. Materiaa-lin luovutuksista tehdään aiempien Ukrainalle annettujen puolustusmateriaalipakettien kaltaiset erilliset päätökset.

Arvoisa herra puhemies! Käsitellessään tätä selontekoa valiokunta käsitteli myös niitä laajempia seurauksia, joita Venäjän noin vuosi sitten käynnistämällä täysimittaisella hyök-käyksellä Ukrainaan on ollut. Venäjän hyökkäyssota rikkoo räikeästi kansainvälistä oi-keutta. Tämä on johtanut valtavaan humanitaariseen kriisiin. Venäjän hyökkäyssodan vuoksi yli 14 miljoonaa ihmistä on joutunut jättämään kotinsa ja noin 18 miljoonaa ihmistä tarvitsee humanitaarista apua. Kuten valiokunta muistuttaa mietinnössään, on myös tär-keää, että Suomi osana kansainvälistä yhteisöä osallistuu toimiin Venäjän ja sen edustajien saattamiseksi vastuuseen laittoman hyökkäyssodan aloittamisesta sekä sen vaikutuksista ja seurauksista.

Arvoisa puhemies! Valiokunta piti tätä selontekoa käsitellessään hyvin tärkeänä sitä, että Suomi on mukana EUMAM-operaatiossa. Operaatioon osallistuu 24 jäsenmaata. Osallistumista voidaan pitää merkittävänä Suomen ja EU:n tuen osoituksena Ukrainalle ja sen asevoimille.

Valiokunta näki myös puolustusvaliokunnan tavoin, että Suomen rooli kouluttamisessa voi olla hyvinkin merkittävä. Ukrainassa koulutetaan erityisesti asevelvollisia, ja Suomen asevelvollisuusjärjestelmän kautta saavutettu osaamispohja antaa koulutustehtäviin osal-listuvalle kantahenkilökunnalle ja reserviläisille erinomaiset valmiudet tehokkaaseen kou-lutukseen.

Pöytäkirja PTK 168/2022 vp

Kuten aluksi totesin, ulkoasiainvaliokunta oli asiassa yksimielinen, niin kuin muissakin Ukrainan tukemiseen liittyvissä asioissa. — Kiitoksia, arvoisa puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia esittelystä. — Ministeri Haavisto, viisi minuuttia.

14.08 Ulkoministeri Pekka Haavisto: Arvoisa puhemies! Kiitän ulkoasiainvaliokuntaa paitsi ilmeisen onnistuneesta Ruotsin vierailusta eilen myös tästä mietinnöstä sekä puolustusvaliokuntaa lausunnosta, joissa on esitetty arvokkaita näkemyksiä koskien Suomen osallistumista Ukrainaa tukevaan Euroopan unionin sotilaalliseen EUMAM-avustusoperaatioon. Eduskunnan tuki Suomen osallistumiselle on ollut laaja-alaista.

Operaatioon osallistuu 24 EU-jäsenmaata, ja on tärkeää, että Suomi on tässä joukossa mukana. Suomen osallistuminen on osa maamme kansainvälistä vastuunkantoa ja laaja-alaista tukeamme Ukrainalle. Kuten puolustusvaliokunta lausunnossaan toteaa, on Suomella hyvää osaamista operaation koulutustehtäviin. Operaatio on merkittävä osoitus Suomen ja EU:n tuesta Ukrainalle ja sen asevoimille. Samalla se vahvistaa EU:n yhteistä turvallisuus- ja puolustuspoltiikkaa.

Yhdyn valiokuntien näkemykseen siitä, että Suomen tulee sekä kahdenvälisesti että osana EU:ta jatkaa Ukrainalle laaja-alaista tukeaan mukaan lukien puolustussektorin tukea. Näin voimme auttaa Ukrainaa käyttämään sille kuuluvaa oikeutta puolustautua Venäjän laitonta hyökkäyssotaa vastaan ja puolustamaan alueellista koskemattomuuttaan ja suveriniteettiaan.

Suomella on valmius tarkastella myös muun koulutus- ja neuvonantotoiminnan järjestämistä tai sellaiseen osallistumista EUMAM-operaatiossa Ukrainan tarpeiden mukaisesti. Kiitän ulkoasiainvaliokuntaa ja puolustusvaliokuntaa siitä, että ne tukevat tätä linjausta.

Arvoisa puhemies! EUMAM-operaation koulutustoimet ovat edenneet hyvin. EU:n päämiehet totesivat viime viikolla kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmissä, että operaatiossa pyritään kuluvaan vuoteen aikana kouluttamaan 30 000 ukrainalaissotilasta. Näin 15 000 ukrainalaissotilaan lähtötaso olisi kaksinkertaistettu.

On tärkeää, että EUMAM-operaatiolle asetettujen tavoitteiden toteutumista seurataan. Ennen operaation kaksivuotisen mandaatin päättymistä EU:ssa toteutetaan operaation uudelleenarviointi. Tässä yhteydessä analysoidaan myös operaation jatkotarpeita. Ukrainan asevoimien koulutustarpeiden on arvioitu jatkuvan merkittävinä myös operaation nykyisen mandaattikauden jälkeen.

Puhemies! Ukrainan kokonaisvaltainen tukeminen jatkuu erittäin tärkeänä. Suomi on myöntänyt Ukrainaan humanitääristä apua, kehitysyhteistyötukea, materiaalitukea, puolustusmateriaalitukea ja koulutustukea.

Ulkoasiainvaliokunta on mietinnössään muistuttanut olevan myös tärkeää, että Suomi osana kansainvälistä yhteisöä osallistuu toimiin Venäjän ja sen edustajien saattamiseksi vastuuseen laittoman hyökkäyssodan vaikutuksista ja seurauksista. Suomi on sitoutunut tukemaan kansainvälisen rikostuomioistuimen työtä Ukrainassa tehtyjen kansainvälisten rikosten tutkimiseksi ja sotarikollisten saamiseksi oikeudelliseen vastuuseen. Suomi on myöntänyt kansainvälisen rikostuomioistuimen syyttäjätoimistolle 300 000 euroa rahallista tukea ja lähettänyt toimistoon viisi asiantuntijaa.

Puhemies! Suomen tuki Ukrainalle on laaja-alaista ja pitkäaikaista. Suomi on vuonna 2022 osoittanut humanitääristä apua ja kehitysyhteistyötukea Ukrainaan 103 miljoonaa eu-

Pöytäkirja PTK 168/2022 vp

roa. Nykyisellään Ukraina on Suomen suurin kehitysyhteistyön kohdema. Suomi on tukenut Ukrainan pidemmän aikavälin kehitystä myös siviilikriisinhallinnan keinoin. Suomi on tähän mennessä antanut Ukrainalle 12 aseellista materiaalitukipakettia, joiden yhteenlaskettu arvo on 590 miljoonaa euroa.

Euroopan unioni on vuonna 2022 osoittanut Ukrainaan 12,4 miljardia euroa muun muassa makrotaloustuen, ulkosuhderahoituksen ja humanitäärisen avun kautta. EU on hyväksynyt 18 miljardin euron makrotaloustuen Ukrainalle vuodelle 2023. EU on kanavoinut Ukrainalle puolustusmateriaalitukea Euroopan rauhanrahaston kautta. Rahaston kautta toimitettavan EU-tuen kokonaismäärä on tällä hetkellä yli 3,1 miljardia euroa.

Suomi ja EU jatkavat tukeaan Ukrainalle niin kauan kuin on tarpeen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Turtiainen, olkaa hyvä.

14.13 Ano Turtiainen vkk: Arvoisa puhemies! Silmäiltyäni tätä nyt käsillä olevaa valtioneuvoston selontekoa tulee pakostakin mieleen, että nyt tänään tulee kuluneeksi tasan yhdeksän kuukautta siitä, kun 15. syyskuuta edustaja Tynkkynen syyllistyi täällä puolueensa nimissä kansanryhmää vastaan kiihottamiseen puhuessaan venäläisten tappamisesta. Tuon puheen aikana ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja Halla-aho kajautti oman välihuutonsa, ”hyvä”, ja pääministeri Marin totesi osaltaan tällaisen olevan ihan mielenkiintoinen ehdotus.

Siis yhdeksän kuukautta tuosta, ja nyt käsittelemme täällä ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtajan, Halla-ahon, kättilöimää Venäjä-vihan hedelmää eli EU:n Ukraina-sotilastuen operaation yhteyteen suomalaisten toimesta koulittavaa osastoa. Mietittekö muuten siellä valiokunnassa lempinimiä tälle 30 miehen koulutusosastolle? Voisiko se olla vaikka Halla-ahon SS-plutoona? [Naurua perussuomalaisten ryhmästä]

George Orwellin kirjassa vuonna 1984 kuvattiin totalitaarista valtiota, jonka kansalaiset tietävät maailmasta vain sen, mitä puolue haluaa heidän tietävän. Tämän salin puheita kuunnellessa tulee kyllä mieleen, että kuvaus on varsin osuva. En kuitenkaan tarkoita rakasta Suomeamme, jossa kansasta moni kyllä siellä kotisohvilla ajattelee ihan omilla aivoillaan. Hyvät kollegat, tarkoitan tällä teitä EU-mielisiä globalisteja. Te tunnutte tietävän maailmasta vain sen, mitä uskonnollisen lännen vallanpitäjäjoukko haluaa teidän tietävän, eli Venäjä on muka paha, ja sen hallinto on kaadettava. Totalitaarisuudella tarkoitan myös sitä, minkä Orwell muotoili seuraavasti: ”Sota on rauhaa, vapaus on orjuutta, ja tietämättömyys on voimaa.”

Te kaikki olette mukana syytämässä suomalaisten veronmaksajien rahoja tähän Venäjä-vastaiseen sotaan antamalla ne sotarahastoon, jonka nimi on Euroopan rauhanrahasto. Ei ole sattumaa, että sitä edelsi Afrikan rauhanrahasto, jonka toimimista EU:n aseellisuuden välikätenä Afrikan unionin suuntaan on kritisoitu EU-parlamentissakin. 60 vuotta sitten murhattu John F. Kennedy piti sotilasteollista kompleksia suurena uhkana vapaudelle ja rauhalle, ja nyt minun pitää puhua siitä täällä, kun jopa vasemmistokin on sotakiimassa. Saksan entinen liittokansleri Angela Merkel myönsi viime joulukuussa, että Minskin sopimus solmittiin 2014 Ranskan, Saksan ja Etäjien takauksin, jotta Ukraina saisi toteutuneet kahdeksan lisävuotta aikaa varustautua sotaan. Looginen ja vääjäämätön johtopäätös on, että kaikki tämä väitetty Ukrainan tukeminen, jota tämä Halla-ahon SS-plutoonakin on, edustaa vain ja ainoastaan taas yhtä lännen yritystä alistaa Venäjä. Ukrainan univormut päälleen pukeneiden länsimaisten vapaaehtoisten ja jopa sinne lähetettyjen ammattisotilai-

Pöytäkirja PTK 168/2022 vp

den tukijoukko on yhtä värikäs kuin Napoleonin ja Hitlerin osastot heidän sotaretkillään, puhumattakaan Venäjän sisällissodasta sata vuotta sitten, johon Amerikka ehti mukaan. Ei ole sattumaa, että Hitlerin sotaretkellä oli mukana ukrainalaisista natseista koostuva Galitsian SS-divisioona, jonka perinteitä Kiovan hallinto nyt vaalii. [Jussi Halla-aho: Kyllä on paksua puhetta!]

Arvoisa puhemies ja hyvät kollegat! Tämä eduskuntakausi alkaa olemaan pian taputeltu, mutta vastuu, hyvät kollegat, tästä kaudesta ei häviä minnekään. Teidän mielestänne kansalaiset voivat vuoden välein vaihtaa jopa sukupuoltaan, puhumattakaan suurvaltojen sodasta, johon te olette tämän rauhaa rakastavan ja Jumalan valitun kansan liittäneet. Tästä seuraa vielä järkyttävä tukkapölly. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Könttä poissa. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

14.18 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Sota on aina vakava asia. On tärkeää, että Ukraina saa meiltä tukea. Nyt on tarkoitus tarjota koulutusta 15 000 ukrainalais-sotilaalle — se on merkittävä asia, ja siihen osallistuu 24 EU-jäsenmaata. Ulkoasiainvaliokunta on tehnyt tärkeää ja hyvää työtä. Myös Suomi toivoisi varmasti samassa tilanteessa tukea, jos olisimme Ukrainan asemassa. [Anne Kalmari: Juuri näin!] Ehdottomasti Suomi-kin toivoisi, että meitä tuetaan.

Myös tämä Nato-asia kiinnostaa kovasti kansalaisia, ja toivon, että todella pian saamme siitä epävarmuudesta selkeyden ja Suomi pääsee Natoon. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

14.19 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Olen aikaisemmin käyttänyt jo tästä asiasta puheenvuoroja. Mielestäni on hyvä, että meiltä lähtee sinne tällainen koulutusosasto, ja sillä tavalla kouluttamalla tieto ja taito eivät vähene.

Mutta olisin halunnut kuulla, onko ministerillä viimeisimpiä tietoja muiden maiden osallisuudesta tähän vaunujen luovuttamiseen sinne Ukrainaan — mitkä ovat teidän tietonne siitä, onko sinne menossa vaunuja Saksasta tai Hollannista tai muualta. Itse haluaisin, että Suomesta ei vaunuja lähetetä, koska meillä on pitkä yhteinen raja tämän taistelua käyvän maan kanssa ja meidän vaunut on aika tarkoin laskettu ja mietitty kriisiajan tilanteeseen. Tämän vuoksi en näe sitä hyvänä. Ja myöskin kun me olemme rajanaapurina tässä ihan sotaa käyvän maan vieressä, niin näkisin, että tämä saattaa eskaloida tilannetta enemmän, jos niitä antaa naapurimaa, kuin että jos ne tulevat jostakin kauempaa.

Jos pystyisitte tätä vaunuasiaa valottamaan, mikä siellä on tilanne?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Ovaska poissa, edustaja Kiljunen, Kimmo poissa. — Edustaja Zyskowicz, olkaa hyvä.

14.21 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat! On vaikea löytää sanoja kuvaamaan sitä, miten hirvittävää ja kauhistuttavaa on se, että meidän aikanamme, meidän silmiemme alla keskellä Eurooppaa soditaan, soditaan sen vuoksi, että yksi Euroopassa oleva iso maa, Venäjä, on katsonut oikeudekseen hyökätä pienemmän naapurimaan, Ukrainan, kimppuun. Tämä ”oikeus” ei tietysti perustu mihinkään. Päinvastoin Venäjän raa-

Pöytäkirja PTK 168/2022 vp

kalaismainen ja rikollinen hyökkäys Ukrainaa, sen kansaa ja rauhaa vastaan on vastoin kaikkia kansainvälisiä sopimuksia, vastoin kaikkia niitä kansainvälisiä sopimuksia, joihin Venäjän edeltäjävaltio Neuvostoliitto on sitoutunut, ja vastoin monia sellaisiakin kansainvälisiä sopimuksia, joihin Venäjä itse on sitoutunut. Mainitsen vain keskeisimpinä esimerkiksi YK:n perusasiakirjat, mainitsen Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökokouksen asiakirjat ja lukemattomat muut kansainväliset sopimukset, jotka pyrkivät takaamaan rauhaa ja joiden pyrkimysten aivan keskeinen lähtökohta on se, että väkivalloin, sotilaallisella toiminnalla ei voida lähteä muuttamaan maiden välisiä rajoja.

Venäjä on kuitenkin päättänyt toimia toisin, se on hyökännyt, ja Ukrainalla on kaikki kansainvälisen oikeuden ja kaikki inhimillisyyden antamat oikeudet pyrkiä puolustautumaan hyökkääjää vastaan, ja sillä on kaikki oikeus saada sellaista apua ja tukea, jota se tarvitsee ja jota muut maat ovat valmiita antamaan. Tämäkin oikeus muuten perustuu YK:n statuutteihin.

On hieno asia, että Euroopan unionin maat, on hieno asia, että Nato-maat, on hieno asia, että Suomi, kaikki, tukevat Ukrainaa. Toivottavasti tukevat riittävän nopeasti, toivottavasti tukevat riittävästi — ja ”riittävällä” tarkoitan tietysti sekä humanitaarista apua, taloudellista apua että myös sotilaallista apua.

On aivan käsittämätöntä, että Venäjän toimintaa kohtaan löytyy ymmärrystä Suomestakin, jopa yksittäinen ymmärtäjä tästäkin salista. Se on aivan käsittämätöntä. Miten voidaan oikeuttaa se, että joku maa, vedoten vaikka historiaan, katsoo oikeudekseen hyökätä naapurimaahan, aloittaa kauhistuttava sota, jolle tänä päivänä on varmasti jo satojatuhansia sekä sotilas- että siviiliuhreja? Kansainvälisen yhteisön laajasti ottaen — ei tarkoittaen pelkkää länttä — tulisi tällaisessa tilanteessa pystyä toimimaan yhdessä tätä hyökkäystä vastaan. Se ei valitettavasti pysty, koska esimerkiksi YK:ssa Venäjä ja Kiina pystyvät estämään kaikki tärkeät päätökset.

On myös käsittämätöntä se, että liian moni maa kauempana Euroopasta, Afrikassa, Aasiassa, joko hyväksyy Venäjän hyökkäyksen tai ei ainakaan ole valmis sitä eri foorumeilla tuomitsemaan. Ovatko nämä afrikkalaismaiden tai aasialaisten maiden johtajat todellakin sitä mieltä, että se on ihan ok, että isompi maa hyökkää vieressä olevan pienemmän maan kimppuun täydellä sotavoimalla? Mielestäni ainoa jollain tavoin rinnastettava tapaus, jonka ainakin minä muistan omalta ajaltani, on Saddam Husseinin Irakin hyökkäys Kuwaitin kimppuun. Mitä silloin tapahtui? Silloin kansainvälinen yhteisö YK-tasolla pystyi kokoamaan voimansa yhteiseen näkemykseen siitä, että Irak, siinä tilanteessa raukkamainen, rikollinen hyökkääjä, ryöstäjä, ajetaan Kuwaitista pois. Missä on nyt tällainen kansainvälisen yhteisön, joka kattaisi myös laajasti Aasian maat, arabimaat, Afrikan maat, yhtenäisyys siinä, että tämä Venäjän hyökkäys edes tuomittaisiin, edes yhdessä vedettäisiin Venäjä ja Venäjän päättäjät vastuuseen siitä, mitä ovat tällä hetkellä tekemässä?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäkelä, olkaa hyvä.

14.26 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Ukrainan joukkojen kouluttaminen tässä selonteossa ja mietinnössä kuvatulla tavalla on tietenkin hyvä ja suotava asia, mutta myös minua jäivät kiinnostamaan nämä ajankohtaiset tiedot siitä, missä määrin Ukrainaan pystytään viemään raskaita aseita länsimaiden toimesta. Realiteetti kuitenkin on se, että Venäjä pitää sotilaallisesti ottaen hallussaan suuria alueita Ukrainalle kuuluvaa maaperää, eikä ole kovin uskottavaa, että Venäjä niiltä alueilta mihinkään vetäytyy millään sopimuksella

Pöytäkirja PTK 168/2022 vp

tai muullakaan, jos sillä ei ole sotilaallista pakkoa niiltä alueilta vetäytyä. Ja kun varmaankin joudumme lähtemään siitä lähtökohdasta, että länsimaat eivät sotilaallisesti joukoilla puutu tähän konfliktiin, niin ainut keino sen paineen, sotilaallisen pakon, tuottamiseen on se, että länsimaat antaisivat ukrainalaisille myöskin raskaita aseita tämän käyttökoulutuksen ohella. Eli asiahan on niin, että ne asemat siellä eivät murru ilman tykistöä ja raketinheittämiä eikä niihin aseisiin pystytä ajamaan ilman panssarivaunuja — ne jäävät valtaamatta ilman näitä kyseisiä kalustoja. Kysynkin ministerin ajankohtaisia tietoja, missä mennään näiden raskaiden aseiden viemisen suhteen.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kopra, olkaa hyvä.

14.27 Jukka Kopra kok: Arvoisa herra puhemies! On hienoa, että Suomi tarjoaa koulutusta ukrainalaisille maataan puolustaville ihmisille. Tässä suomalainen sotilasosaaminen pääsee oikeuksiinsa. Toivottavasti tämän koulutuksen tarjoamisessa voidaan hyödyntää myös hyviä reserviläisiämme mahdollisimman paljon. Uskon, että tällaisia vapaaehtoisia on varmasti helppo saada, ja tällä myöskin saataisiin koulutukseen volyyymia.

Mikään ei kuitenkaan nyt viittaa siihen, että tämä sota olisi ihan heti päättyvässä. Jos katsomme, millä tavoin Venäjä ajaa omaa yhteiskuntaansa sotateollisuusmoodiin, voidaan päätellä, että siellä ennakoidaan tämän sodan kestävän ennemminkin vuosia kuin kuukausia. Kysymykseni kuuluu, herra ministeri: Millä tavoin täällä Euroopan unionin puolella ja Suomessa varaudutaan nyt siihen, että tässä on kyseessä useiden vuosien piinallinen ajanjakso, jossa meiltäkin tätä tukipanosta tarvitaan, ja millä tavoin Suomi voisi enemmän tukea Ukrainaa? Olisiko vihdoinkin aika panna meidän teollisuuttamme kaikin mahdollisin keinoin, jopa valtion rahoittamana, sellaiseen moodiin, että saadaan kapasiteettia olennaisesti nostettua, jotta saadaan Ukrainan ammustarviketuotanto sekä omien varastojen vaje turvattua?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ledamot Adlercreutz.

14.29 Anders Adlercreutz r: Ärade talman! Erinomainen puheenvuoro edustaja Kopralta, kuten edustaja Mäkelältäkin sitä ennen. Ja edustaja Zyskowiczilta hyvä huomio siitä, että on hämmäntävää huomata, miten meidän oikeusvaltiokäsitys ja käsitys siitä, miten kanssakäyntiä harjoitetaan kansainvälisillä areenoilla, kuitenkin näyttää olevan ainakin tietyillä mantereilla vähemmistössä. Toivoisin, että myöskin Afrikan maat näkisivät, että Venäjä tässä harjoittaa nimenomaan sitä kolonialismia, josta he itse ovat aikoinaan kärsineet.

Hyvä, että Ukrainaa autetaan monella tavoin, hyvä, että osallistutaan koulutusoperaatioihin, mutta tuntuu, että me tässä isossa kuvassa koko ajan ollaan jälkijättöisesti liikkeellä, pohditaan yksittäisiä toimia, yksittäisiä apulähetystyksiä — siis ei pelkästään Suomessa, vaan länsimaat yhdessä — kieltäydytään jostain, kunnes tilanne muuttuu sellaiseksi, että siihen suostutaan. Jos oltaisiin tässä hieman ennakoivampia ja pohtisimme, mikä on se meidän strateginen tavoite, se ei voi olla mikään muu kuin se, että Ukraina säilyy, että Venäjä poistuu sen miehittämiltä alueilta, että saadaan palautettua Eurooppaan se yhteiskuntajärjestys ja se tapa toimia, joka on perustunut kansainvälisiin sopimuksiin, toisten rajojen kunnioittamiseen. Tämänhän pitää olla meidän tavoite, ja silloin länsimaitten yhteisesti pitää pohdita, miten me varmistetaan se, että Ukrainalla on mahdollisimman hyvä kyky saavuttaa tämä strateginen tavoite. Se tarkoittaa, että kaikki joudumme osallistumaan siihen apuun.

Pöytäkirja PTK 168/2022 vp

Se tarkoittaa, että Euroopan tasolla joudumme koordinoimaan teollista yhteistyötä, pitää nostaa valmiuksia. Se tarkoittaa myöskin sitä, että joudumme antamaan uusia kyvykkyyksiä Ukrainalle, ehkä tavalla, joka väliaikaisesti heikentää meidän kyvykkyyksiä — kyvykkyyksiä, joita kuitenkin tällä hetkellä tarvitaan nimenomaan Ukrainassa, jotta niitä ei tarvittaisi täällä Suomen rajalla. Tämä on se näkökulma, jonka tulisi ohjata meidän toimintaa, ja toivon, että se sitä myöskin kaikilta osin ohjaisi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Niemi, olkaa hyvä.

14.31 **Veijo Niemi ps:** Arvoisa herra puhemies! Puolustusvaliokunnan jäsenenä pidän erittäin hyvinä lausuntoina niitä, mitä täällä hetki sitten kertoi puolustusvaliokunnasta arvoisa ministeri, mutta myöskin, mitä kertoi ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Halla-aho. On erittäin tärkeää, että Suomi on ollut mukana näissä tukipaketeissa, ja todennäköisesti, kun tämä taistelu jatkuu, niissä on oltava edelleenkin mukana. Tämä viimeinen, kahdestoista, 400 miljoonan euron tukipaketti oli jo kooltaan Suomen yleensä — varat ja maan koko — huomioiden todella mittava ja loistava kädenojennus. Ja myöskin tämä 30 000 sotilaan kouluttaminen on erittäin tärkeä asia.

Mutta voisitteko, arvoisa ulkoministeri, antaa myöskin, kun kaikki liittyy kaikkeen, sellaisen lyhyen yleiskatsauksen, tai lyhyehkön yleiskatsauksen, Suomen—Ruotsin tilanteesta, Turkin—Unkarin tilanteesta ja myöskin Venäjän ja Ukrainan tilanteesta ja siitä, millä tavalla siinä on Kiina mukana. Ollaanko esimerkiksi presidentti Putiniin millään tavalla enää yhteydessä? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kiljunen, Kimmo, olkaa hyvä.

14.33 **Kimmo Kiljunen sd:** Arvoisa puhemies! Tässä on käyty hyvää keskustelua tästä Ukrainan tuesta, ja ulkoministeri tuossa omassa puheenvuorossaan viittasi siihen, että Ukraina on tällä hetkellä Suomen kehitysyhteistyön keskeisin kohdema. Olen joskus aikaisemminkin peräänkuuluttanut sitä, että kyllä, tunnistamme tämän humanitaarisen kehitystyyppisen avun tarpeen tämän aseellisen avun lisäksi, josta tässä tällä hetkellä on varsinaisesti puhe. Toivoisin kuitenkin, että tämä ei samanaikaisesti — globaalitasolla erityisesti, myöskään Suomen tasolla — johtaisi siihen, että globaaliin yhteisvastuuseen, jota ylipäättään tehdään kansainvälisessä kehitysyhteistyössä kestävä kehityksen puolesta, suunnattavia voimavaroja lähdettäisiin vähentämään tämän Ukrainan kriisin vuoksi, jonka osalta on sinänsä kuitenkin tarpeellista, että siihen niitä voimavaroja on.

Sitten edustaja Kopra tässä pohdiskeli omassa kysymyksessään teille sitä, että jos se skenaario olisi toteutumassa, että tämä sota vaan pitkittyy, pitkittyy ja pitkittyy — ja onhan se selkeää, että Ukrainan on vaikea tätä sotaa voittaa ilman muutoksia Venäjällä, koska Venäjä ainoastaan omaa sen verran sotilaallista kapasiteettia ja myöskin viheliäistä tahtoa, että he pystyvät jatkamaan, jatkamaan ja jatkamaan tätä kriisiä ja avointa sotaa, avointa hyökkäystä. Mutta onhan meillä olemassa se skenaario, että Ukraina sen aidosti voittaa, jolloin tulee aidosti se kysymys vastaan, miten tähän jälleenrakennukseen panostetaan, ja siihen ministeriö vastasi omalla tavallaan.

Kysyn kuitenkin näin: Me olemme valmiita siihen Ukrainan jälleenrakennustukeen sekä Euroopan unionin puolelta — Yhdysvallat on siihen valmis — että myöskin monenkeski-

Pöytäkirja PTK 168/2022 vp

set rahoituslaitokset ovat monella tavalla jo hahmottamassa jälleenrakennusohjelmaa, mutta eikö tässä jälleenrakennuksessa sitten siinä tilanteessa, kun se sota saadaan jostakin kulumasta aidolla tavalla päättymään, suurin vastuu ole itse asiassa venäläisillä ja Venäjällä? Ja siinä ihan ensimmäinen huomio, johon nyt jo on kiinnitetty huomiota, ovat nämä jäädytetyt venäläisoligarkkien varat. [Jukka Kopra: Kyllä!] Nehän pitäisi käyttää jo tässä nykyisessä tilanteessa monella tavalla, jos pystyttäisiin, mutta pitkässä juoksussa niin päin, että myöskin Venäjällähän tässä täytyy olla suurin vastuu siihen jälleenrakennukseen osallistumisesta. Miten te arvioitte tätä skenaariota?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Ovaska, olkaa hyvä.

14.35 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa herra puhemies! On tietysti hyvä, että puhumme jälleenrakennuksesta, mutta kun olemme keskellä sotaa ja mietimme kriisinhallinnan operaatioita, niin meidän pitää tiedostaa, että ne operaatiot tulevat jatkumaan pitkään. Sinänsä tässä on hyvä, että meillä tämä kriisinhallintalaki on semmoinen, että me saadaan nämä selonteot eduskuntaan ja eduskunta pääsee ottamaan niihin kantaa valiokunnissaan ja käymään tarkkaan läpi, mitä siellä on, mitä se tarkoittaa niin henkilöstön osalta kuin kustannusten osalta, ja arvioimaan sitä poliittista tilannetta. Tämä on tietysti EU-johtoinen, mutta kyllähän meidän Nato-jäsenyys tulee myös muokkaamaan sitä meidän kriisinhallintaosallistumista, ja varmasti senkin päivittämisen aika tulee, että miten Nato-jäsenyys vaikuttaa koko kriisinhallintaan niin siviili- kuin sotilaallisella puolella, jossa Suomi on molemmissa ollut aktiivinen toimija.

Ehkä ministeriltä kysyisin ja peräänkuuluttaisin näitä kustannuksia. Tässä tietysti tämä varsinainen operaatio ei ole mittava ja sen kustannukset eivät ole mittavia, mutta me tiedämme, että se materiaalituki ja apu, jota Ukraina tarvitsee, on oikeastaan pohjaton, ja kun Eurooppa varautuu Ukrainaa tukemaan, niin silloin myös eurooppalaisissa valtioissa joudutaan tarkkaan miettimään niitä rahoituspohjia ja -malleja, miten Ukrainaa tuetaan. Meillä tietysti poliittinen viesti on selvä, että me tuemme ja me autamme, mutta tässä taloudellisessa tilanteessa täytyy myös Euroopan hakea erilaisia malleja, joilla pystytään Ukrainaa tukemaan, koska yksittäiset valtiot siihen eivät yksinään pysty.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Mustajärvi, olkaa hyvä.

14.37 Markus Mustajärvi vas: Arvoisa puhemies! Silloin kun puhutaan sodasta, pitää puhua myöskin rauhasta. Nyt rauhasta puhumisesta on tehty lähes syntiä. Näin ainakin leimaavat kiihkeimmät puhujat. Se, että puhuu rauhasta, ei tarkoita Venäjän hyökkäyksen hyväksymistä. Minä en missään nimessä sitä hyväksy. Olin aikoinaan vaalitarkkailijana Ukrainassa, olen kolmessa valiokunnassa ja kahdessa työryhmässä seurannut Ukrainan tilannetta, olen siitä aika hyvin kartalla.

On ristiriitaista kuitenkin se, että samalla kun ollaan huolissaan Suomen uhista, mahdollisista uhista, samaan aikaan olla luovuttamasta raskasta puolustusmateriaalia pois. Tanska ja Hollanti tekivät Saksalle kielteisen päätöksen, ja Suomenkin pitäisi miettiä tarkkaan, minkälaista apua Ukrainalle antaa. Solidaarisuus varmaan on Ukrainan puolella, he tarvitsevat tukea, mutta minusta panssarivaunujen luovuttaminen ei ole oikea ratkaisu.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Räsänen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 168/2022 vp

14.38 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! On hienoa, että eduskunta on ollut varsin yhtenäinen ja päättäväinen tuessaan Ukrainalle, ja on tietysti myös tärkeää, että EU jatkaa tukeaan auttaakseen Ukrainaa oikeuteensa myös puolustautua Venäjän hyökkäystä vastaan, puolustaa alueellista koskemattomuuttaan ja suvereniteettiaan. Toki tähän kuuluu sekä puolustusmateriaalituki että esimerkiksi tähän operaatioon osallistuminen ja erityisesti osallistuminen näihin koulutus- ja neuvontatehtäviin.

Ukrainalaiset tarvitsevat myös valtavasti tukea Venäjän kohdistuessa systemaattisesti iskuja siviili-infraan, kuten energiaverkkoihin. Tämän siviili-infrastruktuurin toiminta on väistämätön edellytys myös sotilaallisen maanpuolustuksen toiminnalle ja totta kai ihan jokapäiväiselle kansalaisten elämälle Ukrainassa. Nämä kulkevat käsi kädessä, ja itse asiassa tästä voisimme myös Suomessa ottaa oppia ja vahvistaa omaa siviilikriisivalmiuttamme.

Tuossa edustaja Mustajärvi puhui rauhasta, ja kyllä rauhaa toivotaan ja rukoillaan joka päivä, ja täytyy sanoa, että on kyllä tuskallista seurata päivästä päivään tätä jatkuvaa sotaa ja pommittamista ja tuhoa, kuolemaa ja kaiken kauniin tuhoamista. Itse näen toivoa siinä, että aikanaan Venäjällä toivon mukaan tulee valtaan nuori sukupolvi, jolla ei ole enää siteitä kommunistisen Neuvostoliiton moraalin rappioon ja Venäjällä yhä liian yleiseen väkivaltaan, vahvoja johtajia ja menneisyyden suurvalta-aikaa ihannoivaan kulttuuriin. [Kimmo Kiljunen: Viisaasti puhuttu!]

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Zyskiewicz, olkaa hyvä

14.40 Ben Zyskiewicz kok: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Mustajärvi sanoi tuomitsevansa Venäjän hyökkäyksen, ja näin hän aivan varmasti tekee. Jokainen fiksu ihminen tuomitsee Venäjän hyökkäyksen, ei voi sitä mitenkään hyväksyä, ja edustaja Mustajärvi on fiksu ihminen.

Kuitenkin on sanottava jonkinasteinen vastalause siihen, kun hän sanoi, että rauhasta puhuminen nykyään tämän konfliktin yhteydessä on joidenkin mielestä — muistaakseni käytitte ilmaisua — syntiä. Varmasti tällaisiakin ihmisiä voi olla, mutta kyllä se valtavirta, joka arvostelee sellaista rauhasta puhumista, jossa rauhan puolesta puhuminen tarkoittaa Ukrainan tuen lopettamista, on aivan oikeassa.

On harmi ja jopa surullista, että meillä on Suomessakin mutta näköjään esimerkiksi myös Saksassa joitakin sellaisia vanhentuneiden rauhanjärjestöjen — en tiedä, onko tässä yhteydessä oikea ilmaisu — juoksuhautoihin jääneitä niin sanottuja rauhanaktivisteja, jotka vaativat rauhaa Ukrainaan siten, että Nato-maiden ja yleensäkin lännen pitäisi rauhan saavuttamiseksi lopettaa aseiden ja muun tuen toimittaminen Ukrainaan. Millainen rauha siitä syntyisi? No, todellinen Pax Putin. Toisin sanoen Venäjä saavuttaisi tällä raakalaismaisella, rikollisella, kaikki kansainväliset sopimukset rikkovalla hyökkäyssodallaan niitä tavoitteita, joita se on asettanut. Se pystyisi valtaamaan Ukrainan, se pystyisi alistamaan Ukrainan kansan, se pystyisi lakkauttamaan Ukrainan olemassaolon tällaisena valtiollisena identiteettinä tai ainakin itsenäisenä valtiollisena identiteettinä. Tällaista ”rauhaa” meidän ei pidä tukea. Se on sodan tukemista, se on Putinin hyökkäyssodan tukemista, ja vaatimukset sellaisesta ”rauhasta”, että pitää lopettaa Ukrainan tukeminen, koska se pitkittää sotaa, ovat Venäjän ja Putinin ja hyökkääjän puolelle asettumista, ja tuolle puolelle, väkryyden puolelle, tuhon ja sodan puolelle, ei ole mitään syytä kenenkään asettua. [Päivi Räsänen: Näin on! — Jussi Halla-aho: Hyvin sanottu!]

Pöytäkirja PTK 168/2022 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja al-Tae, olkaa hyvä.

14.43 Hussein al-Tae sd: Arvoisa puhemies! Kyllähän suomalaista rauhaa tukee vahvasti se ajatus, että meillä on kykenevä puolustus ja pidäke niin suuri, ettei meidän rauhaa rikota. Rauha siis parhaimmillaan on sitä, että osoittaa, että on vahva. Ja tässä kohtaa ensinnäkin kannatan voimakkaasti ajatusta siitä, että suomalaiset ovat tukemassa ukrainalaisia tässä koulutusoperaatiossa. Mutta tämän lisäksi on puhuttava siitä, että kun viime käsitellyssähän puhuin itse rauhan puolesta ukrainalaisten lähtökohdista, niin presidentti Zelenskyi on esittänyt oman rauhanohjelmansa, joka on erittäin pragmaattinen, erittäin pragmaattinen, ja sitä ei ole ammuttu ylös niin, että se olisi Venäjälle mahdoton, päinvastoin. Näenkin sille todella hyviä edellytyksiä. Mutta se huoleni nyt on: Pikkasen joudun peruuttelemaan viime puheenvuoroani, koska Venäjä on mennyt nyt pidemmälle kuin pitkään aikaan. Ukrainalaisten lasten varastaminen, etninen puhdistus, joka nyt on meneillään laajas-
sa mittakaavassa, on jo sentyyppinen sotarikos, että tarvitaan kyllä sellaisia rauhantekijöitä näiden asioiden edistämiseksi, ettei tule kyllä kovin helpoksi ukrainalaisten hyväksyä lopputulemaa, ellei niitä lapsia ala näkyä takaisin ja elleivät he ole omien, toivottavasti omien, vanhempiensa käsissä.

Toinen asia, joka tähän liittyy, rauhankysymykseen ylipäänsä: Se, mitä Ukrainassa tapahtuu juuri nyt, ratkaisee myöskin sen, mitä Kiina aikoo tehdä Taiwanissa. Ei ole takeita siitä, etteikö Kiina haluaisi kokeilla onneaan myös Taiwanissa. Ja meillä on varmuutta myöskin siitä, että uiguurien kohdalla etninen puhdistus on jatkunut monta vuotta. Ja näin ollen, jos puhumme rauhasta ollenkaan Venäjän lähtökohdista, se tarkoittaisi Kiinan lähtökohdista myöskin samaa Taiwanin suhteen ja etnisen puhdistuksen suhteen, joka liittyy uiguureihin.

Tässä kohtaa olisin hyvin varovainen, millaisen maailman haluaisin luoda ennakkotapauksella, jos joutuisimmekin tai joku joutuisikin kumartamaan Venäjän suuntaan. Onkin hyvä nyt sitten tässä vaiheessa nämä keissit totta kai pitää erillään ja ruveta puhumaan rauhasta nimenomaan Ukrainan lähtökohdista ja Venäjän vetäytymisestä. Ja se vaatii sen, että niin Suomi kuin ennen kaikkea suuret eurooppalaiset maat, kuten häpeäkseen Ranska — häpeäkseen Ranska — lähtisivät tukemaan voimakkaammin Ukrainan ponnisteluja oman maansa puolustamiseksi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Mustajärvi, olkaa hyvä.

14.46 Markus Mustajärvi vas: Arvoisa puhemies! Vielä selvyiden vuoksi: En ole puhunut Ukrainan tuen lopettamisesta, enemmänkin sen muodosta ja työkaluista. Mutta kyllähän se tosiasia on, että ilmapiiri Suomessakin on mennyt äärimmäisen huolestuttavaksi, uhkailevaksi.

Mutta kaikki sodat ovat loppuneet aikaan, ja pitää katsoa paitsi siihen hetkeen myös asioita pidemmällä aikavälillä. Kannattaa muistaa, mitä tapahtui Istanbulin neuvotteluissa. Siellähän avainratkaisu olisi ollut se, että Ukraina ei lähde Natoon ja Venäjä vetäytyy niiltä alueilta, jotka se on valloittanut. Neuvostoliittokin, vaikka sitä jotkut pitivät ikuisena järjestelmänä, hävisi aikoinaan, ja se oli aika tiukasti keskusjohtoinen, harvainvaltainen järjestelmä. Kyllä Venäjälläkin tulee muutoksia. Ja Kiina vahvistaa asemiaan, ei pelkästään Taiwanin suhteen ja lähialueillaan vaan myöskin arktisella alueella, ja silloin se tulee myöskin Suomen lähelle. [Puhujan mikrofoni sulkeutuu]

Pöytäkirja PTK 168/2022 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Mikrofoni lähti päältä pois. [Puhujan mikrofoni avautuu] — Jatkatteko puheenvuoroa?

En jatka.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Selvä. — Edustaja Zyskowicz, olkaa hyvä.

14.48 **Ben Zyskowicz kok:** Arvoisa herra puhemies! Haluan sen verran vielä osallistua tähän keskusteluun, että käytän tämän puheenvuoron.

Historiantutkijat tulevat varmasti aikanaan selvittämään, ja voi olla, että koskaan yksituumaisuutta ei saada siitä, mitä eri neuvotteluprosesseissa ja neuvottelutilanteissa on tapahtunut ennen Venäjän vuosi sitten tapahtunutta suurhyökkäystä. Mutta, edustaja Mustajärvi ja kaikki muut, ei tässä sodassa ole kyse Natosta, ei ole. Tässä on kyse Ukrainasta. Sellaiset vanhat selitysmallit, että kriisi ja tilanteen kärjistyminen ennen Venäjän suurhyökkäystä johtuivat jotenkin Naton niin sanotusta laajentumisesta — joka ei sekään ollut siis Naton laajentumista vaan sitä, että Neuvostoliiton ja kommunismin ikeen alta vapautuneet kansat halusivat hakea suojaa Natosta — että ongelmien perussy syy oli Naton niin sanottu laajentuminen ja että tämä Ukrainan tilanne ja Venäjän suurhyökkäys Ukrainaan olisi vältetty, kuten Heikki Patomäki ja eräät muut niin sanotut intellektuellit vielä väittivät, sillä, että Ukraina olisi ilmoittanut, että se ei koskaan tule liittymään Natoon — tähän on aivan harhaista puhetta. Ja joka ei tätä usko, niin lukekoon, mitä Putin itse puhuu, mikä on tämän hyökkäyksen tarkoitus, mikä on sen oikeutus hänen näkökulmastaan. No, se oikeutus on se, vähän niin kuin Pietari Suuri jo toimi, että Venäjä välillä heikkenee ja sitten se menettää alueitaan, mutta sitten kun se vahvistuu, niin on otettava takaisin sitä, mitä on menetetty. Ja Putinin mukaan nyt on hänen aikansa ja hänen sukupolvensa aika ottaa takaisin. Ei tässä ole kyse Natosta, uskokaa nyt myös siellä laitavasemmiston piirissä. Se on ollut pätevä selitys vuosikausia Suomessa yleensä, tämä Naton syyttäminen kaikesta pahasta ja demonisointi. Mutta tästä ei tässä sodassa ole kyse. Kyse on Ukrainasta, kyse on Venäjän imperialismista, kyse on Venäjän aggressiivisuudesta, kyse on Venäjän halusta palauttaa Ukraina tavalla tai toisella yhteyteensä.

Ja kun rauhasta vielä puhutaan — ja edustaja al-Tae käytti hyvän puheenvuoron — niin ajatelkaamme, minkälainen ennakkotapaus ja viesti Venäjälle olisi se, että syntyisi sellainen rauha, että tämä hyökkäys kannatti, nämä sadattuhannet uhrit, sotilaat ja siviilit, se kannatti. Venäjä voitti, se sai lisää maata. No, mikäs on seuraava kohde Euroopassa, Venäjän rajamailla, joka Venäjän pitäisi sitten ottaa takaisin, kun se on saanut rohkaisevan viestin, että näin toimiminen kannattaa?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kiljunen, Kimmo, olkaa hyvä.

14.51 **Kimmo Kiljunen sd:** Arvoisa puhemies! Me menemme keskustelemaan nyt jo hie-
man tämän sodan taustoista ja syistä. Jos puhemies sen sallii, muutama huomio tähän kul-
maan.

Jossain määrin olen taipuvainen olemaan samaa mieltä edustaja Zyskowiczin kanssa siitä, että tämä geopolittinen selittely ei tässä oikein tahdo toimia eikä riittää, että Venäjän turvallisuusuhkat nähdään ikään kuin siitä, että Nato laajenisi ja niin edelleen. Kyllä tässä kannattaa muistaa presidentti Putinin puhe kansalaisille, kansakunnalle, vuonna 2005, jos-

Pöytäkirja PTK 168/2022 vp

sa hän totesi, että suurin geopolitiittinen katastrofi, joka viime vuosisadan lopulla tapahtui, oli Neuvostoliiton hajoaminen. Sehän oli selkeä signaali siitä, mistä edustaja Zyskowicz sanoi: on haave palauttaa neuvostoimperiumi, ei kommunistisena järjestelmänä, vaan nimenomaan imperiumina. Tämä on tietenkin ollut koko ajan taustalla, ja tietysti tästä kontekstista tätä asiaa joudutaan katsomaan. Sääli. Itse asiassa jos mietittäisiin sitä, mikä se suurin geopolitiittinen katastrofi viime vuosisadan lopulla oli, se oli tietenkin se, että Mihail Gorbatšovlin idea yhteistä eurooppalaisesta kodista — obščši jevropeski dom — ei toteutunut. Se olisi muuttanut tämän kontekstin ihan toiseen kulmaan. Se yhteinen turva-arkkitehtuuri, joka synnytettiin Etyj-prosessin myötä Pariisin charterin kautta ja niin edelleen, jossa Helsingin henki on niin vahvasti mukana, olisi tietysti ollut se toinen pohja katsoa tätä koko kontekstia. — Se siitä geopolitiikasta.

Jos katsoo sen perimmäisen syyn, miten minä tätä tilannetta analysoin, niin kysymys todella on siitä, että Ukrainan eurooppalaistuminen ja demokratisoituminen on tässä se iso asia, aidosti uhka Venäjälle. Nyt minä sanon sen näin: tarkoitan ensisijaisesti sille valtarakenteelle, joka Venäjällä on vallassa juuri nyt. Valko-Venäjällä 2020 presidentinvaalien jälkeen venäläiset näkivät, että sadointuhansin valkovenäläiset protestoivat sitä valtajärjestelmää, joka siinä maassa oli, halusivat päästä presidentti Lukašenkasta eroon, koska ei ollut legitiimisti valittu vaaleissa. Aivan sama syy on myöskin ollut aikanaan Maidanin au-kiolla, kun kansanjoukot ovat vaatineet demokratiaa, avautumista. Venäläiset seurasivat sitä, ja sehän on se suurin uhka, mikä siellä on: Venäjän eliitin, oligarkkisen eliitin vallasta on kysymys. Siihen nähden Ukrainan ja Valko-Venäjän muutokset ovat radikaali muutos.

Tässä suhteessa voi sanoa jopa näinkin, että itse asiassa Ukrainassa käytävä taistelu on samanaikaisesti taistelua Venäjän demokratisoitumisen puolesta, uuden Venäjän rakentamisen puolesta. Tämä on se kulma, mikä tässä täytyy nähdä, että siinä on itse asiassa, aivan kuten edustaja Zyskowicz sanoi, sisäisestä valtarakenteesta kysymys. Ja sille eliitin [Puhemies koputtaa] vallalle on uhka Ukrainan muutos, ja siinä yhteydessä [Puhemies: Kiitos!] käydään taistelu demokratian puolesta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Totean, että meillä on käsittelyssä osallistuminen EU:n sotilaallisen Ukrainan avustusoperaation koulutus- ja neuvontatehtäviin Puolassa, ja meillä on tulossa ajankohtaiskeskustelu perjantaina tästä Ukrainan tilanteesta. Pyydän keskittymään nyt tässä asiakohtaan, jota käsitellään. — Edustaja Mäkelä, olkaa hyvä.

14.54 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Tähän keskusteluun nyt kun se Nato liitettiin, kuuluupa se siihen tai sitten ei, niin totean kuitenkin sen, että Venäjä voi laajentua tai Neuvostoliitto voi laajentua, aikanaan laajentuikin, mutta Natoon hakee kylläkin vapaaehtoisia maita jäseniksi, ja ne kaikki vapaaehtoiset maat, jotka ovat hakeneet jäseniksi, eivät ole edes päässeet jäseniksi ainakaan siinä aikataulussa, missä alun perin kuviteltiin, esimerkiksi Suomi. Itsenäisellä maalla on oikeus liittyä kansainvälisiin yhteisöihin, joihin haluaa liittyä, ja erota niistä. Jos sillä ei tällaista oikeutta olisi, se maa ei olisi itsenäinen.

Ajatus siitä, että Nato uhkasi Venäjää geopolitiittisessa mielessä, on mieletön, ja sen, että Venäjä ei itsekään usko siihen, todistaa parhaiten se, että kun Suomi käynnisti liittymisprosessin Natoon, Venäjä veti lähes kaikki joukot pois Suomen rajalta siirtäen ne Ukrainaan. Jos Venäjä haluaa jotain tehdä, jos jotain on sen intresseissä, se keksi kyllä riittävät valheet sen asian oikeuttamiseen. Ei se tarvitse siihen mitään oikeita syitä.

Pöytäkirja PTK 168/2022 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Räsänen, olkaa hyvä.

14.55 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Kun nyt käsittelemme tätä Suomen osallistumista Ukrainaa tukevaan Euroopan unionin sotilaalliseen avustusooperaatioon, Saksahan on siinä tietysti merkittävässä roolissa suurena EU-maana, ja kun te olette, ministeri, juuri tavannut Saksan ulkoministerin, niin olisi mielenkiintoista kuulla, minkälaisia tunnelmia Saksassa on tästä tilanteesta. Olemme lukeneet uutisia, joissa on kerrottu, että Saksassa on melko paljon tällaista Venäjä-mielisyyttä ja jonkinlaisia Putinin faneja. Eli nyt kun täällä olemme käyneet tätä keskustelua sodasta ja rauhasta ja Ukrainan tukemisesta, niin pystyttekö kertomaan, minkälaisen mielialojen Saksan ulkoministeri näki Saksan kansalaisten ja Saksan kansan keskuudessa vallitsevan tästä aihepiiristä?

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Mustajärvi, olkaa hyvä.

14.57 Markus Mustajärvi vas: Arvoisa puhemies! Ihan lyhyesti vielä. Pitää muistaa, että tässä on aika isosta geopolittisesta pelistä kyse. On olemassa Yhdysvallat, Nato, EU, sitten Kiina ja Venäjä, ja näistä Venäjä on heikoimmilla ja tulee heikkenemään kaikista eniten, Kiina vahvistuu suhteellisesti eniten, ja totta kai maailmanlaajuinen aseteollisuus hyötyy, niin julmalta kuin se tuntuukin. Tämä asetelma voi johtaa myös uhkiin ja konflikteihin, sotiin muualla, ja minusta oli ihan hyvä, että nostettiin tämä Taiwanin tilanne esille.

En ole koskaan haikaillut Venäjän tai Neuvostoliiton valtajärjestelmien perään enkä koskaan tule sitä kyllä tekemäänkään.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ministeri Haavisto, viisi minuuttia, olkaa hyvä.

14.57 Ulkoministeri Pekka Haavisto: Arvoisa puhemies! Ensin kiitän eduskuntaa suuresta yksituumaisuudesta tässä itse pääasiassa eli tämän koulutusoperaation käynnistämisessä. On hyvin tärkeää, että niillä suomalaisilla kouluttajilla, jotka tähän työhön osallistuvat, on kaikki tuki täältä eduskunnasta.

Aloitan tuosta edustaja Turtiaisen puheenvuorosta, jonka yksityiskohtiin on vaikea yhtyä, mutta siinä on ehkä yksi asia, jonka hän mainitsi, että toimittaisiin vihan vallassa tai vihattaisiin venäläisiä tai vihattaisiin Venäjää. Koskaan ei ole viisasta toimia vihan vallassa, ja siitä ei ole kysymys, kun Ukrainaa puolustetaan. Se riittää meille kyllä motiiviksi tässä kaikessa työssä.

Edustaja Reijonen otti esiin hyvin laajan kysymyksen siitä, mitä kuuluu Nato-jäsenyydelle. Sen verran sitä tässä sivuan, että eduskunnan ulkoasiainvaliokunta oli tosiaan eilen Ruotsissa, ja ministeri Billström soitti myöhään illalla ja kertoi erittäin myönteisestä palautteesta tämän vierailun osalta. Ruotsi vie eteenpäin omat päätöksensä ja oman tiensä varmasti tässä sitten lähipäivinä. Eli Ruotsiin pidetään jatkuvasti yhteyttä, ja tämä ulkoasiainvaliokunnan käynti siellä oli hyvä.

Myöskin soitin tänään, niin kuin tapanani on, Turkin ulkoministeri Çavuşoğluille. Kävimme läpi vähän tätä yleistä tilannetta maanjäristyksen osalta, ja hän oli hyvin kiitollinen Suomen avusta — myöskin muuten siitä avusta, jota Naton kautta nyt annamme näille maanjäristyksen uhreille. Mutta tämä yhteydenpito on nyt hyvin säännöllistä. Kuulemme

Pöytäkirja PTK 168/2022 vp

eri osapuolten kantoja, ja viemme tietysti niin nopeasti eteenpäin tätä Nato-jäsenyyttä kuin näissä olosuhteissa on mahdollista.

Sitten kysymys panssarivaunuista tuli useammalta edustajalta, edustaja Mäenpäältä ja edustaja Mustajärveltä. Olemme sanoneet, että Suomi on osa sitä ekosysteemiä, joka nyt syntyy näiden Leopardien ympärille. Siellä on toisaalta saksalainen pooli, toisaalta puolalainen pooli, näitä vähän erilaisia vaunutyyppejä, ja tätä keskustelua tällä hetkellä käydään. Siitä ei ole vielä lopullisia ratkaisuja tehty, joten en voi siihen mennä sen syvemmälle tässä yhteydessä.

Kun edustaja Räsänen kysyi, mitkä olivat ministeri Baerbockin terveiset, niin kyllä Saksan terveiset — tietysti nyt tässä tilanteessa, kun he ovat päättäneet painostuksen jälkeen, että panssarivaunuja annetaan — olivat sellaiset, että toivovat, että mahdollisimman moni muu maa tähän pystyy myöskin antamaan tukensa.

Edustaja Zyskiewicz otti erinomaisen esimerkin tästä Irak—Kuwait-tilanteesta. Olen sitä myöskin itse käyttänyt eri yhteyksissä. Ei ole ainutlaatuista, että YK:n jäsenmaat ryhtyivät jonkun maan ympärille, joka on joutunut hyökkäyssodan kohteeksi, niin kuin aikanaan Kuwait joutui Irakin kohteeksi. Ja siellähän tuli vielä näitä mekanismeja, oil-for-food -rahoitusmekanismi, jotka olivat ikään kun näitä korvausjärjestelmiä sitten tämän hyökkäyksen jälkeen. Täytyy tietysti YK:n puolesta sanoa, että nyt toimitaan YK:n peruskirjan perusteella, artikla 51 — maa puolustaa itseään, voi pyytää apua siihen puolustamiseen, annamme sitä apua, kunnes YK:n turvaneuvosto ratkaisee asian. Ja nyt turvaneuvosto on halvaantunut, mutta yleiskokous on 143 äänen voimalla ottanut kuitenkin kantaa tätä Venäjän hyökkäyssotaa vastaan.

Edustaja Mäkelä ja jotkut muut kysyivät tästä raskaasta aseistuksesta, mitä kaikkea voidaan Ukrainalle toimittaa. Täytyy sanoa menemättä yksityiskohtiin, että siinä 400 miljoonan euron paketissa oli kyllä sellaista tavaraa, jota Ukraina tarvitsee juuri tähän — voisi sanoa — järeään puolustukseen, ja vastaavaa materiaalia on muilta mailta mennyt, joka välittömästi saadaan käyttöön, sekä ammustarvikkeita että aseita. Yksityiskohtia en voi tässä avata.

Edustaja Kopra kysyi, voidaanko EU-tasolla tavallaan saada tätä puolustusmateriaaliteollisuuden yhtenäisyyttä ja tehokkuutta vauhditettua. Ja on kyllä ollut nyt kaikissa EU-kouksissa esillä, että tämä EU:n puolustusyhteistyö myöskin tässä yhteydessä sitten toimisi ja menisi eteenpäin. Ja samaa kysyi edustaja Adlercreutz.

Edustaja Niemi pyysi tämmöistä yleiskatsausta. Nyt näin lyhyen puheenvuoron puitteissa en pysty sitä antamaan, mutta ehkä tuosta Venäjä—Kiina-asetelmasta: Seuraamme sitä tietysti hyvin tarkasti. Näillä mailla on yhteisiä intressejä, kuten tämmöinen moninapainen maailmanjärjestys, jota varmasti sekä Venäjä että Kiina voimakkaasti kannattaa. Mutta totta kai painetta on myöskin Kiinan suuntaan siinä, että se ei hyväksyisi kaikkia niitä sotarikoksia ja sodassa tapahtuneita asioita ja ylipäätään hyökkäyssotaa, jota Venäjä käy. Tätä keskustelua tietysti pyritään Kiinan kanssa käymään.

Edustaja Ovaska kysyi tärkeän kysymyksen tästä rahoituksesta. Kun katsotaan Ukrainan jälleenrahoitusta, niin nyt puhutaan Maailmanpankin tasolla ja sanotaan, että 500—600 miljardia euroa ovat ne tuhot, jotka nyt on tuotettu. Jos vertaa vaikka Marshall-apuun, joka on tämän päivän rahassa kai 100 miljardia euroa, niin puhutaan kuusinkertaisesta summasta siihen nähden eli hyvin suurista luvuista.

Edustaja al-Tae ja muut ottivat esille tätä rauhan näkökulmaa, ja tämä oli hyvä nostaa esiin. Presidentti Zelenskyin rauhansuunnitelmassa on myöskin niitä asioita, joiden eteen

Pöytäkirja PTK 168/2022 vp

jo tehdään työtä, muun muassa ydinturvallisuuden eteen. YK:n atomienergiajärjestö IAEA on jo liikkeellä ja siellä puhuu venäläisille, puhuu ukrainalaisille, koska ydinturva-asia on niin tärkeä. Turkki tekee välitystä sotavankikysymyksessä, sotavankeja on vaihdettu Ukrainan ja Venäjän välillä, ja tämä viljankuljetusreitti on saatu auki. Eli diplomatialla on reitti, mutta totta kai se vaatii sitä, että aidosti halutaan vetäytyä, että Venäjä ensinnäkin vetäytyy miehittämiltään alueilta, ja se antaisi sitten edellytykset tälle rauhan keskustelulle. Eli totta kai rauhasta puhutaan, mutta juuri nyt sen edellytykset ovat huonot, kun hyökkäyssota jatkuu. Nyt on tärkeintä saada Ukrainalle niin hyvä asema tällaisiin neuvotteluihin kuin mahdollista. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitokset, ulkoministeri Haavisto. — Ja vielä edustaja Kiljunen.

15.03 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Aivan lyhyt kysymys. Ministeri viittasi tähän maanjärjestykseen ja turkkilaisten kiitoksiin siitä, miten kansainvälinen yhteisö on reagoinut tuen osalta. Maanjärjestys on tyypillisesti ilmiö, joka ei kunnioita kansallisvaltioiden rajoja, ja me tiedämme, että tässä myöskin Syyrian puolella oli valtavasti tuhoja, merkittäviä tuhoja. Onko teillä tietoa, missä määrin kansainvälinen yhteisö on reagoinut tukien myöskin Syyriaa tässä tilanteessa, vai missä mennään?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt ei ollut... Ministeri saa — suon mahdollisuuden — vastata, vaikkei nyt aivan otsikon aiheeseen tällä kertaa liitykään.

15.04 Ulkoministeri Pekka Haavisto: Joo, nyt menee vähän ulkopoliittisen ajankohtaiskeskustelun puolelle.

Olemme etsineet niitä reittejä Syyriaan. Siellä on joitain YK-järjestöjä, jotka pystyvät alueella toimimaan. Me olemme myöskin käyttäneet Punaista Ristiä ja Punaista Puolikuntaa reittinä näille alueille — riippuu vähän kaupungista ja alueesta, meneekö apu perille. Nythän puhutaan valtavan suuresta uhrien määrästä. YK:n arvioiden mukaan yhteensä Turkissa ja Syyriassa voisi olla jopa 50 000 uhria. Tämä on ilmeisesti sataan vuoteen suurin tämmöinen humanitäärinen kriisi, mitä on nähty, eli valtava mittaluokka. Turkinkin viranomaisilla on kädet täynnä työtä nyt juuri tämän asian osalta, ja tietysti annamme sen kaiken tuen. Olemme sanoneet, että emme ehdollista humanitääristä apua, annamme sen kaikissa olosuhteissa. Emme pane sille mitään ehtoja, ja pyrimme myöskin auttamaan Syyriaa.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi valiokunnan ehdotuksen kannanotoksi valtioneuvoston selonteon VNS 17/2022 vp johdosta. Asian käsittely päättyi.

5. Puhemiesneuvoston ehdotus eduskunnan työjärjestyksen ja eduskunnan vaalisäännön 8 §:n muuttamisesta

Puhemiesneuvoston ehdotus PNE 2/2022 vp
Valiokunnan mietintö PeVM 8/2022 vp

Pöytäkirja PTK 168/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on perustuslakivaliokunnan mietintö PeVM 8/2022 vp. Nyt päätetään päätösehdotuksen sisällöstä. — Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Ojala-Niemelä, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.05 Johanna Ojala-Niemelä sd (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Perustuslakivaliokunnan mietintö koskee ehdotusta eduskunnan työjärjestyksen ja eduskunnan vaalisäännön muuttamisesta. Valiokunta ehdottaa, että puhemiesneuvoston ehdotukseen sisältyvät ehdotukset hyväksytään muuttamattomina. Eduskunnan työjärjestykseen ehdotetaan puhemiesneuvoston ehdotuksesta useita muutoksia. Merkittävimmät ehdotukset koskevat työjärjestyksen sääntelyä asian pöydällepanosta, valtakirjojen tarkastamisesta, mahdollisuudesta sallia keskustelu pääministerin vaalin yhteydessä, eduskunta-aloitteen tekemisestä, äänestystavasta ja edustajantoimen hoitamisen keskeytymisestä. Lisäksi työjärjestykseen ehdotetaan otettavaksi uudet säännökset puhemiesneuvoston ja kansliatoimikunnan etäkokouksista. Puhemiesneuvosto ehdottaa myös eduskunnan vaalisäännön sääntelyä ehdokaslistojen jättämisestä muutettavaksi nykyistä joustavammaksi.

Perustuslakivaliokunta tarkastelee mietinnössään erityisesti ensinnäkin valtakirjojen tarkastamista koskevaa sääntelyä. Työjärjestyksen 2 §:ää ehdotetaan muutettavaksi niin, että edustajien valtakirjat tarkastaa vastaisuudessa eduskunnan pääsihteeri. Nykyisen sääntelyn mukaan valtakirjat tarkastaa valtioneuvoston oikeuskansleri. Perustuslakivaliokunta pitää ehdotettua sääntelyä hyvin perusteltuna. Eduskunnan asemaan ylimpänä valtioelimenä ei valiokunnan mielestä sovi hyvin yhteen menettely, jossa kansanedustajien valtakirjojen tarkastus on osoitettu eduskunnan ulkopuolisen tahon, nykyisin valtioneuvoston yhteydessä toimivan oikeuskanslerin, tehtäväksi. Ei ole myöskään täysin ongelmatonta, että eduskunnan työjärjestyksessä osoitetaan tehtäviä eduskunnan ulkopuolisille toimijoille, kuten oikeuskanslerille.

Toiseksi perustuslakivaliokunnan mietinnössä tarkastellaan ehdotusta asian pöydällepanosta. Eduskunnan työjärjestyksen 57 §:ää ehdotetaan muutettavaksi niin, että pykälän 3 momentin mukaan ensimmäisessä, ainoassa ja yhden käsittelyn asiankäsittelyssä kannatetusta ehdotuksesta tehdyn pöydällepanon jälkeen asia voidaan panna eduskunnan päätöksellä pöydälle vain kerran ja että toisessa käsittelyssä asia voidaan niin ikään panna kerran pöydälle, jos eduskunta niin päättää. Lisäksi momentissa ehdotetaan toistettavaksi pykälän 1 momentissa mainittu ajallinen rajoitus asian panemisesta pöydälle johonkin lähinnä seuraavista täysistunnoista. Perustuslakivaliokunta on aikaisemmin todennut, että eduskunnan työjärjestyksen pöydällepanoa koskeva sääntely on osoittautunut tulkinnanvaraiseksi. Valiokunnan mukaan sääntelyn on tällaisessa keskeisessä menettelykysymyksessä oltava selvää. Valiokunta pitää nyt ehdotettua sääntelyä perusteltuna.

Kolmantena seikkana perustuslakivaliokunta kiinnittää huomiota eduskunnan työjärjestyksen 65 §:n 4 momenttiin ehdotettuun säännökseen siitä, että eduskunta voi puhemiesneuvoston ehdotuksesta sallia keskustelun ennen 2 momentissa tarkoitettua pääministerin vaalia. Säännös koskee sellaista erityistä tilannetta, jossa eduskunnassa toimitetaan avoimena äänestyksenä pääministerin vaali. Ehdotuksen perustelujen mukaan ennen pääminis-

Pöytäkirja PTK 168/2022 vp

terin vaalin toimeenpanoa käydään oletettavasti moninaisia epävirallisia keskusteluja ja neuvotteluja pääministerin valinnasta ja hallituksen muodostamiseen liittyvistä muista kysymyksistä. Näistä asioista voi kuitenkin olla perusteltua keskustella vaalin yhteydessäkin. Perustuslakivaliokunta pitää ehdotettua sääntelyä tarpeellisena myös ottaen huomioon erilaiset käytännön tilanteet hallituksen muodostamisessa.

Perustuslakivaliokunta ei ollut asiassa yksimielinen, vaan valiokunnan mietintöön sisältyy yksi vastalause, josta varmasti kuulemme seuraavassa puheenvuorossa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitos. — Nyt varmaan kuulemme siitä vastalauseesta. Edustaja Immonen, olkaa hyvä.

15.09 Olli Immonen ps: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on tosiaan perustuslakivaliokunnan mietintö koskien puhemiesneuvoston ehdotusta eduskunnan työjärjestyksen ja eduskunnan vaalisäännön 8 §:n muuttamisesta. Ja kuten valiokunnan puheenjohtaja edellä toi esiin, niin merkittävimmät ehdotukset koskevat työjärjestyksen sääntelyä asian pöydällepanosta, valtakirjojen tarkastamisesta, mahdollisuudesta sallia keskustelu pääministerin vaalin yhteydessä, eduskunta-aloitteen tekemisestä, äänestystavasta ja edustajantoimen hoitamisen keskeyttämisestä.

Eduskunnan työjärjestyksen 57 §:n mukaan valiokunnan mietintö esitellään ensin pöydälle pantavaksi istuntoon, joka pidetään aikaisintaan seuraavana päivänä. Erityisestä syystä eduskunta voi kuitenkin päättää panna asian pöydälle jo samana päivänä pidettävään istuntoon. Ensimmäisessä käsittelyssä sekä 54 ja 55 §:ssä tarkoitetussa käsittelyssä asia pannaan tämän jälkeen kannatetusta ehdotuksesta kerran pöydälle. Muutoin asia pannaan pöydälle, jos eduskunta niin päättää.

Siihen, voidaanko asia panna muutoin pöydälle vain kerran vai onko eduskunnan mahdollista tehdä pöydällepanopäätöksiä rajaton määrä, on liittynyt jonkin verran epäselvyyttä ja tulkinnanvaraisuutta. Mikään kyseisessä lainkohdassa ei kuitenkaan viittaa siihen, että tällaisten eduskunnan päätöstä edellyttävien pöydällepanojen lukumäärä olisi jotenkin rajoitettu.

Nyt sääntelyä ehdotetaan kuitenkin muutettavaksi siten, että mietinnön pakollisen pöydällepanon ja kannatetusta ehdotuksesta toteutetun pöydällepanon jälkeen asia voitaisiin panna ensimmäisessä, ainoassa ja yhden käsittelyn asian käsittelyssä pöydälle vain kerran. Lakiehdotuksen toisessa käsittelyssä asia voitaisiin niin ikään panna kerran pöydälle, jos eduskunta niin päättää. Lisäksi säädettäisiin, että asia pantaisiin pöydälle johonkin lähinnä seuraavista täysistunnoista.

Arvoisa puhemies! Eduskunnan työjärjestyksen esitöiden mukaan pöydälle jättämistä koskevan instituution tarkoitus liittyy siihen, että edustajille turvataan mahdollisuus riittävästi tutustua käsillä olevaan asiaan. Useampia pöytäämisiä voidaan tarvita esimerkiksi kesken asian käsittelyn tapahtuneen olosuhteiden muuttumisen vuoksi. Täysistunnossa noudatettavien toimintatapojen pitääkin olla vaihtelevien tilanteiden tarpeisiin vastaamiseksi riittävän joustavia. Eduskunnan toiminnassa on sitä paitsi kyse poliittisesta toiminnasta, ja näin ollen kysymykseen siitä, käsitelläänkö jokin asia kiireisesti vai hitaammin, liittyy aina myös oikeutettuja poliittisia intressejä. Pöytäämiskertojen määrän rajoittaminen yhdessä sen kanssa, että asia olisi pantava pöydälle johonkin lähinnä seuraavista täysistunnoista, tosiasiallisesti heikentää opposition toimintamahdollisuuksia ottaen huo-

Pöytäkirja PTK 168/2022 vp

mioon, että ehdotuksen asian pöydällepanosta voi tehdä aina myös hallituspuolueen kansanedustaja.

Arvoisa puhemies! Puhemiesneuvoston ehdotuksessa ehdotetaan muutettavaksi myös eduskunnan työjärjestyksen 2 §:ää niin, että edustajien valtakirjat tarkastaa vastaisuudessa eduskunnan pääsihteeri. Nykyisen sääntelyn mukaan valtakirjat tarkastaa valtioneuvoston oikeuskansleri. Perussuomalaiset katsovat, että tehtävä olisi syytä säilyttää nykyiseen tapaan valtioneuvoston oikeuskanslerilla perinteen vaalimiseksi. Järjestelyllä on oma historiallinen taustansa sen periytyessä aina säätyvaltiopäivien ajalta.

Arvoisa puhemies! Edellä olevien seikkojen perusteella esitän perussuomalaisten vastalauseen mukaisesti, että ”eduskunta hyväksyy muuttamattomana puhemiesneuvoston ehdotukseen PNE 2/2022 vp sisältyvän ehdotuksen eduskunnan päätökseksi eduskunnan vaalisäännön 8 §:n muuttamisesta” ja että ”eduskunta hyväksyy muutettuna puhemiesneuvoston ehdotukseen PNE 2/2022 vp sisältyvän ehdotuksen eduskunnan päätökseksi eduskunnan työjärjestyksen muuttamisesta”.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt edustaja Puisto.

15.14 Sakari Puisto ps: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on puhemiesneuvoston ehdotus eduskunnan työjärjestyksen ja eduskunnan vaalisäännön 8 §:n muuttamisesta. Pääosaa ehdotuksista voidaan luonnehtia sisällöltään teknisluontoisiksi tarkistuksiksi, mutta kaksi merkittävää asiaa, joita nostimme esiin vastalauseessa, koskee asian pöydällepanoja ja valtakirjojen tarkastamista, ja keskityn tässä omassa puheenvuorossani nimenomaan tähän valtakirjojen tarkastamiseen liittyviin näkökulmiin.

Valtakirjojen tarkastamisen historialliset juuret ulottuvat aina autonomian ajan alkuun saakka. Porvoon valtiopäivillä vuonna 1809 syntyi Suomen valtio. Eräs näiden valtiopäivien ensimmäisistä tehtävistä oli perustaa oikeuskanslerin virka. 25. päivä maaliskuuta 1809 toreilla ja yleisillä paikoilla julistettiin, että valtakirjat on tarkastettava. Kolmen säädyn, papiston, porvariston ja talonpoikien, edustajien valtakirjat tarkasti juuri valittu oikeuskansleri Adolf Tandefelt.

Toki historian aikana erilaisia käytäntöjä ja epäselvyyksiäkin valtakirjan tarkastamisessa on ollut. Säädöshistorian kannalta asia on myös monisyinen. Vuoden 1928 valtiopäiväjärjestyksessä oli myös 24 §, jonka mukaan ”jos edustajan valtakirjaa ei ole hyväksytty, olkoon eduskunnalla oikeus tutkia, onko hän kuitenkin sen nojalla oleva edustaja valtiopäivillä”. — Pykälä jatkuu vielä.

Arvoisa puhemies! Periaatteeltaan tämä perinne on pitkä, ja sitä ei ole mielestäni syytä katkaista, eikä se ole välttämätöntä myöskään oikeudellisesta näkökulmasta. Järjestelyllä on oma historiallinen taustansa, mutta sitä ei nykyisellään voida leimata eduskunnan asemaan sopimattomaksi sillä perusteella, että oikeuskansleri tässä toimisi hallitusvallan edustajana tai ainakin hallitusvallan nimeämänä toimijana. Se, että oikeuskanslerin toimiminen valtakirjojen tarkastajana perustuu vain työjärjestyksen säännökseen, merkitsee samalla sitä, että koko järjestely nykyisellään on seurausta eduskunnan omasta päätöksestä.

Nyt valtakirjojen tarkastamista ollaan siirtämässä eduskunnan ylimmälle virkamiehelle, pääsihteerille, ja tätä voidaan toki tulkita parlamentarismen vahvistamiseksi tai käytännön sujuvuuden lisäämiseksi, mutta valtakirjojen tarkastamisessa on kuitenkin ennen kaikkea kyse seremoniasta. Eduskunta on monessa asiassa ollut ja eduskunnan tulee olla perinteitä vaaliva instituutio, ja soisin perinteen jatkuvan myös valtakirjojen tarkastamisen suhteen.

Pöytäkirja PTK 168/2022 vp

— perinteen, joka juontaa juurensa kauaksi Porvoon valtiopäiviin 1809 ja autonomisen Suomen syntyyn.

Monilla kansallisilla parlamenteilla ja muilla instituutioilla, keskiaikaisilla yliopistoilla, muilla, on omia perinteitä, seremoniaalisia erikoisuuksia, joilla on oma historiansa. Jos jokin asia sisältää menetelmällistä erikoisuutta tai kummallisuutta, se johtuu siitä, että perinne pohjautuu eri ajasta.

Koska varsinaisia vahvoja syitä tehtävän siirtämiselle ei nähdäkseni ole, olen vahvasti sitä mieltä, että perinteen vuoksi käytäntöä nimenomaan ei pitäisi muuttaa.

Arvoisa puhemies! Lopuksi kannatan edustaja Immosen tekemää esitystä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Räsänen.

15.18 Päivi Räsänen kd: Arvoisa herra puhemies! Tässä asiakohdassa käsitellään nyt pääosin näitä valtakirjojen tarkistukseen liittyviä seremonioita, sitten toisaalta — myös mielestäni aivan järkevällä tavalla — näitä etäkokousten mahdollistamisia muun muassa puhemiesneuvoston osalta ja sitten kysymystä pöydällepanosta. Näen kyllä aivan samalla tavalla kuin edustajat Immonen ja Puisto, että tämä valtakirjojen tarkastaminen on kyllä lähinnä seremonia. Se on hyvin muodollinen seremonia, sinänsä arvokas historiallinen perinne. Olen itse seitsemän valtakirjaani tarkistuttanut valtioneuvoston oikeuskanslerilla, ja kyllähän se on hieno hetki vaalikampanjan päätteeksi päästä se valtakirjansa tarkistuttamaan. Tämän valtakirjan tarkastuksen aivan varmasti eduskunnan pääsihteeri pystyisi erinomaisesti hoitamaan, ja hänkin on korkeassa asemassa oleva henkilö, mutta olisin kyllä tässä kallistumassa siihen, että säilyttäisimme näitä arvokkaita seremonioita ja perinteitä, historiallisia perinteitä.

Mutta sitten tällä pöydällepanolla on kyllä enemmän poliittista merkitystä. On tietysti erittäin hyvä, että sääntelyä selkeytetään, koska on ollut hieman epäselvyyttä siitä, kuinka monta kertaa pöydällepanoja voi tehdä, mutta kyllä oma kokemukseni on se — sekä oppositiopuolueen että hallituspuolueen edustajana toimittuani — että pöydällepanoa on mielestäni pääosin käytetty hyvin harkiten, ja olen kyllä hiukan huolestunut siitä, jos näitä pöydällepanoja rajataan niin, että hallituspuolueet voivat ikään kuin taktikoida ja käyttää sen kiintiön pöydällepanoon, niin että oppositio ei pysty sitten käyttämään niitä poliittisia keinoja, joita olisi esimerkiksi ihan yksinkertaisessa toiveessa saada ministeri paikalle vastaamaan kysymyksiin. Lähtökohtaisestihan näissä, varsinkin tilanteissa, joissa keskustellaan hyvin poliittisesti kiistanalaisista asioista, on hyvä, että ministeri on perustelemassa ja vastaamassa kysymyksiin. Joskus näin ei käy, ja sitten esimerkiksi oppositio voi pyytää pöydällepanoa, jotta saa ministerin saliin hänelle sopivana ajankohtana. Toivon, että tällaiset mahdollisuudet eivät jatkossa jäisi pois eikä opposition toimintamahdollisuuksia rajoitetaisi.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lohenkalastuksen määräaikaisesta kieltämisestä Tenojoen vesistöissä

Hallituksen esitys HE 289/2022 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 29/2022 vp

Pöytäkirja PTK 168/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 29/2022 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Mennään yleiskeskusteluun. Edustaja Ojala-Niemelä.

Keskustelu

15.22 Johanna Ojala-Niemelä sd: Arvoisa herra puhemies! Käsittelimme tätä asiaa perustuslakivaliokunnassa, mutta nyt en käytä tätä puheenvuoroa siinä roolissa vaan ihan lapilaisena kansanedustajana. Vierailin viikonloppuna tuolla Utsjoella, ja kyllä siellä tilanne on lohduton. Toista kesää nyt kielletään tämän lain nojalla lohenkalastus Tenojoessa. Meillä Suomessa on kolme lohijokea, on Muonion-Tornionjoki, Simojoki ja Tenojoki, ja silloin tämä lohen merkitys myös korostuu siellä.

Utsjoen kunta on äkillisen rakennemuutoksen aluetta. Korona jo runteli kovasti kunnan taloutta, koska rajat olivat kiinni ja rajakauppa hyytyi, ja nyt myös tämän lain nojalla edelleen toista kesää kielletään Tenojoella lohen kalastus, ja matkailuyritykset kärsivät tästä kovin, ettei ole enää kesäisin turisteja. On tietenkin luontevaa ja ymmärrettävää, että lohia on suojeltava, mutta se, mikä tästä uupuu minusta, on se kompensaatio kunnille tässä tilanteessa. On arvioitu, että nämä menot ovat viiden miljoonan euron luokkaa, menetykset aluetaloudessa, koska tämä lohen kalastus on kielletty. Kompensaatio on ollut aika vaatimatonta. Sinne on myönnetty näistä viime joulun niin sanotuista joululahjarahoista 150 000 euroa, valtiovarainvaliokunta myönsi tällaisen lohikeskuksen suunnittelumäärärahan, ja sitten on myönnetty yksi valtionapu, joka oli muistaakseni 265 000 euroa. Ja kun peilaa sitä näihin viiden miljoonan euron menetyksiin per vuosi, joka tästä lohenkalastuksen kiellosta johtuu aluetaloudelle, niin voi jokainen ymmärtää, että on kyse aika vaatimattomista summista.

Se on vähäväkinen alue, jossa on pitkät etäisyydet, joka on saamelaisenemmistöinen kunta, ja toivonkin valtiovallan suuntaan, että he ottaisivat tosissaan tämän kunnan ahdingon. Heillä nämä toiveet eivät todellakaan ole kovin suureellisia, vaan kun kävin siellä viikonloppuna, niin he toivoivat, että kun sinne on nyt rakennettu uusi hotelli, jota ei ole vielä avattu, koska sinne liikenneyhteydet ovat niin turvattomia, että sinne hotellille ei esimerkiksi kävelytietä tai pyöräilytietä mene, niin jos valtio voisi tässä tulla sitten vastaan, että se avittaisi tämän pyöräilytien rakentamiskustannuksissa. Sillä lailla minusta nämä heidän toiveensa ovat kohtuullisia, ja toivon todella, että valtiovalta ottaisi vakavasti tämän asian.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja tiedän, että puhemiehen ei pitäisi millään lailla kommentoida kuultuja puheita, mutta koko ikäni Kymijoen varrella asuneena voin sanoa, että Kymijoki on uudelleen lohijoki, niin että niitä on nyt sitten neljä Suomessa. [Johanna Ojala-Niemelä: No niin, hyvä!] — Edustaja Eestilä.

15.25 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Täällä ei kyllä kovin paljon ole porukkaa enää jäljellä keskustelemassa tästä tärkeästä valtiosopimukseen liittyvästä mietinnöstä, [Joonas Könttä: Sitkeimmät!] mutta pidän tätä täyskieltoa perusteltuna ja hyvänä. Valiokunta on tehnyt lisäyksiä erityisesti vielä sen takia, että kun elokuussa siellä pyydetään lo-

Pöytäkirja PTK 168/2022 vp

hia — ainakin viime kesänä on pyydetty kertoman mukaan, itse en ole ollut paikalla, mutta näin on kerrottu — silloin se johtaa siihen, että tätä täyskieltoa ei ole noudatettu ja valvojilla on ollut ongelmia, koska me emme tiedä, kuka on saamelainen ja kuka ei, ja kuka on paikallinen ja kuka ei. Nyt on tehty selväksi tänne mietintöön, joka on sekundaarista lainsäädäntöpykälän ohella, että jos lohi tulee veneeseen, niin se on viskattava pois. Jos joku tuo sen, olkoon yö tai päivä, veneellä rantaan, niin silloin se on rikkomus, josta rangaistaan säädetyllä tavalla ja myös rahallisesti lohen hinta joudutaan korvaamaan, eli semmoista vahinkoa ei voi sattua, että joku tuo veneellä lohen maihin. Sen takia tämä eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnan tähän lisäämä kohta on tärkeä, koska se auttaa valvojia, että semmoista ei voi tapahtua enää.

Toinen ongelma, minkä haluan nostaa, vaikka valitettavasti täällä ei kyllä ole valiokunnan puheenjohtajaa eikä ministeriä paikalla, on se, että korviini on kantaautunut — voi olla että tämä ei pidä paikkaansa — että kun norjalaiset saavat käyttää kiilanuottaa rannikolla ja sitten oli aikanaan koukkuverkkoa, ja jos koukkuverkko on kielletty, niin nyt on tullut tämmöisiä patenttinuotan nimellä kulkevia pyydyksiä, joissa sitten nuotan ikään kuin johdinverkkona olisi tämä koukkuverkko. En ihan ymmärrä, minkälaisesta pyydyksestä on kysymys, mutta — käytän tätä puheenvuoroa sen verran — jos tässä on perää, niin silloin minun mielestäni pitää myös suomalaisten virkamiesten ottaa norjalaisten kanssa neuvotteluissa huomioon, että jos tämmöisiä uusia, paljon tehokkaampia nuottia käytetään, niin ei hän siinä ole mitään järkeä sen takia, että me pannaan Teno kiinni myös Suomen puolella ja Norjan alajuoksulla ei kalasteta ollenkaan, mutta sitten samanaikaisesti rannikolla, jossa nämä samat lohet uivat, käytetään tehokkaampia pyyntimuotoja. Tämä pitää tutkia, ja minusta ei ole eettisesti eikä moraalisesti hyväksyttävää, jos norjalaiset näin menettelevät, mutta jätän tähän varauksen: koska kyseessä on Suomen eduskunta, niin ei täällä ihan huhujen mukaan voida puheita pitää. Mutta jos nämä huhut pitävät paikkansa, niin silloin täytyy avata välittömästi norjalaisten kanssa neuvottelut, että jos kerran lohen pyynti kokonaan kielletään Tenossa, niin se tarkoittaa sitä, että rannikolla ei oteta tehokkaampia pyyntimuotoja käyttöön.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 289/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle maksupalveluntarjoajien tiedonantovelvollisuutta koskeväksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 317/2022 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 41/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 317/2022 vp sisältyvien 1. ja 2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 168/2022 vp

8. Valtiontalouden tarkastusviraston kertomus vaalirahoituksen valvonnasta vuoden 2022 aluevaaleissa

Kertomus K 23/2022 vp

Valiokunnan mietintö TrVM 11/2022 vp

Ainoa käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Käsittelyn pohjana on tarkastusvaliokunnan mietintö TrVM 11/2022 vp. Nyt päätetään kannanotosta kertomuksen johdosta. — Mennään keskusteluun, edustaja Mäkisalo-Ropponen esittelee mietinnön.

Keskustelu

15.29 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valiokunnan puheenjohtajan ollessa estyneenä esittelen tämän valiokunnan pitkähkön mietinnön — pahoittelen sitä.

Valtiontalouden tarkastusviraston tehtävänä on valvoa vaalirahoituslain mukaisen ilmoitusvelvollisuuden noudattamista. Aluevaaleissa ilmoitusvelvollisia ovat valtuutetuiksi ja varavaltuutetuiksi valitut. Vuoden 2022 aluevaaleissa ilmoitusvelvollisia oli yhteensä 2 785 henkilöä. Vaalirahailmoitusten perusteella aluevaaleihin käytettiin yhteensä 4,8 miljoonaa euroa. Ilmoitusten perusteella vaalikampanjat rahoitettiin pääosin ehdokkaiden ja heidän tukiryhmiensä omilla varoilla, sillä ulkopuolisen tuen osuudeksi oli ilmoitettu yhteensä 1,8 miljoonaa euroa.

Vaalirahailmoitus tulee tehdä kahden kuukauden kuluessa vaalien tuloksen vahvistamisesta. Tähän määräaikaan mennessä ilmoituksen jätti tarkastusvirastolle 2 681 ilmoitusvelvollista, mikä on 96 prosenttia kaikista ilmoitusvelvollisista.

Ilmoitusvelvollisuuden täyttämättä jättäneille tarkastusvirasto lähetti kehotuksen toimittaa vaalirahailmoitus. Yhdeksälle ilmoitusvelvolliselle jouduttiin lähettämään vielä toinen kehoitus. Toisen kehotuksen määräajan päätyttyä kaikki ilmoitusvelvolliset olivat toimittaneet ilmoituksensa tarkastusvirastolle.

Aluevaalien vaalirahailmoitusten oikeellisuuden varmistamiseksi tarkastusvirasto pyysi kaikilta 1 379 aluevaltuutetulta vaalikampanjassa käytettyjen pankkitilien tiliotteet. Kolme ilmoitusvelvollista lukuun ottamatta kaikki ilmoitusvelvolliset toimittivat pyydetty selvitykset. Jos ilmoitusvelvollinen ei pyynnöstä huolimatta toimita pyydettyjä selvityksiä, ei tarkastusvirastolla ole nykytilanteessa mahdollisuuksia velvoittaa tietojen toimittamiseen.

Johtopäätöksensä tarkastusvirasto totesi, että ilmoitusten käsittelyn, selvitysten ja tehtyjen täydennysten jälkeen tarkastusviraston tietoon ei tullut seikkoja, joiden perusteella tarkastusvirastolla olisi syytä epäillä vastaanottiensa ilmoitusten oikeellisuutta.

No sitten tarkastusvaliokunnan esiin nostamia kehittämistarpeita vaali- ja puoluerahoituksen valvonnassa:

Valiokunta on useissa aiemmissa mietinnöissään nostanut esiin puoluerahoitusta ja sen valvontaa koskevia kehittämistarpeita. Jo vuonna 2012 valiokunta esitti käsityksensä siitä, että kunnallisista luottamustoimista perittyä luottamushenkilömaksua voidaan pitää perustellusti puoluelaissa tarkoitettuna puolueen tavanomaiseen järjestötoimintaan kuuluvana

Pöytäkirja PTK 168/2022 vp

käyvän arvon mukaisena suorituksena edellyttäen, että sitä ei käytetä vaalikampanjan varainhankintaan. Vuonna 2016 valiokunta totesi mietinnössään, että puolueiden kaikkia ehdokkaita koskevia ehdokasmaksuja, joilla vakiintuneen tavan mukaan rahoitetaan yhteistä vaalityötä, on pidettävä luontevana osana vaalityön rahoitusta eikä niitä pitäisi katsoa ilmoitusvelvollisuuteen kuuluvaksi ulkopuoliseksi tueksi. Tämä sillä edellytyksellä, että ehdokkaat itse ilmoittavat maksut omissa vaalirahailmoituksissaan.

Valiokunta palasi ehdokas-, luottamushenkilö- ja kansanedustajamaksuja koskeviin kehittämistarpeisiin mietinnössään 1/2018. Muun muassa puoluelain ja vaalirahoituslain kehittämistarpeita selvittäneen parlamentaarisen vaalityöryhmän tuli työssään ottaa huomioon myös edellä mainitussa tarkastusvaliokunnan mietinnössä 1/18 olevat ehdotukset, jotka koskevat ehdokasmaksujen asemaa vaali- ja puolerahoituksessa sekä kampanjakattoa.

Oikeusministeriössä on valmisteltu parlamentaarisen vaalityöryhmän linjausten mukaisesti hallituksen esitys vaalirahoituslakiin, puoluelakiin sekä vaalilakiin ja kansalaisaloite-lakiin tehtävistä muutoksista. Hallituksen esityksessä ehdotetaan täydennettäväksi tarkastusvaliokunnan esittämällä tavalla puoluelain luetteloa asioista, joita ei pidetä tukena, lisäämällä luetteloon ehdokas-, luottamushenkilö- ja kansanedustajamaksut. Tarkastusvaliokunta pitää hyvänä, että hallituksen esityksessä on huomioitu valiokunnan lukuisia kertoja esiin nostama kehittämiskohta puolelaissa ja että kyseistä lainkohtaa ehdotetaan täsmennettäväksi edellä mainituilla lisäyksillä.

Puhemies! Valiokunta on useita kertoja aiemmin kiinnittänyt mietinnöissään huomiota vaalikampanjakulujen kasvuun. Esimerkiksi vuonna 2016 valiokunta totesi mietinnössään seuraavaa: ”Valiokunnan mielestä huoleen vaalikampanjoiden kulujen kasvusta ja siitä aiheutuvista kielteisistä vaikutuksista esimerkiksi ehdokkaaksi ryhtymiselle on syytä suhtautua vakavasti. Valiokunta pitää selvittämisen arvoisena ehdotusta toimivasta kampanjakatosta, joka tasaisi varainhankintaan liittyviä eroja ehdokkaiden välillä.”

Parlamentaarinen vaalityöryhmä käsitteli kasvaneiden vaalikampanjakulujen ongelmaa ja kampanjakaton käyttöönottoa. Loppuraportissaan työryhmä toteaa, ettei kampanjakattoa koskevan lainsäädännön jatkovalmistelulle ole kuitenkaan edellytyksiä, koska työryhmä ei saavuttanut asiassa yksimielisyyttä.

Valiokunnan saamissa asiantuntijalausunnoissa nähdään kampanjakatossa sekä hyviä että huonoja puolia. Kampanjakaton tarpeellisuutta perustellaan muun muassa sillä, että kasvaneet kampanjakulut sulkevat vaalikamppailun ulkopuolelle potentiaalisia ehdokkaita, joilta puuttuu rahoitus, ja tämä johtaa demokratian sekä päättävien elinten edustuksellisuuden kaventumiseen. Toisaalta valiokunnan saamissa selvityksessä todetaan myös, että kampanjakaton määrittelemineen olisi ilmaispalvelujen vuoksi vaikeaa ja kampanjakatto voisi kannustaa kiertämään säännöksiä.

Samalla kun valiokunta tiedostaa kampanjakaton määrittelemiseen liittyvät haasteet, valiokunta pitää edelleen tärkeänä kiinnittää huomiota kampanjakulujen kasvuun ja toistaa aiemman näkemyksensä kampanjakulujen kasvun hillitsemisen tärkeydestä ja tarpeesta löytää sopiva malli kulujen kasvun hillitsemiseen.

Puhemies! Vielä muutama huomio muista hallituksen esityksen keskeisistä kohdista vaalirahoituksen valvonnan osalta.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että vaalikampanjalle 1 500 euron ja kuntavaaleissa 800 euron ja niitä suuremman lainan antaneiden nimi tulisi julkaista. Nykyisen lainsäädännön mukaan vaalikampanjalle lainaa antanutta tahoa ei tarvitse julkistaa, vaikka laina olisi

Pöytäkirja PTK 168/2022 vp

huomattavakin, eikä tähän kohdistu määrällisiä rajoituksia. Tämä on käytännössä mahdollistanut vaalirahoituslain kiertämisen ja merkittävien tukijoiden piilottamisen julkisuudelta.

Lainsäädännön päivittäminen esitetyllä tavalla poistaa räikeimmän mahdollisuuden kiertää lakia sekä tuo lainat poliittisen toiminnan rahoitusmuotona paremmin samalle linjalle muiden vaalirahoitusta koskevien euromääraisten rajoitusten kanssa. Valiokunta pitää ehdotettua muutosta hyvänä vaalirahoituksen läpinäkyvyyden lisäämisen kannalta.

Puhemies! Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa nousi esiin ristiriita voimassa olevan lainsäädännön ja hallituksen esitykseen sisältyvän ehdotuksen kesken. Hallituksen esityksen mukaan vaalirahoitusta voisi vastaanottaa kyseisen vaalikampanjan ajan loppuun saakka. Vaalirahoitus tulisi siten olla vastaanotettuna kaksi viikkoa vaalipäivän jälkeen. Kampanja-ajan jälkeen vastaanotettavaa vaalirahoitusta ei voitaisi esityksen mukaan ilmoittaa menneiden vaalien ilmoituksessa, vaan se tulisi käyttää ja ilmoittaa seuraavien vaalien yhteydessä.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa tuotiin esiin hallituksen esityksen olevan tältä osin ristiriidassa vaalirahoituslain 2 §:n 1 momentin kanssa, jonka mukaan vaalirahoitus ei riipu siitä, milloin se maksetaan. Jos vaalirahoitukseksi luettaisiin vain vaalien kampanja-ajan loppuun mennessä vastaanotettu tai muuten hallinnassa oleva rahoitus, jäisivät kampanjaan kuuluvat mutta myöhemmin kuin kaksi viikkoa vaalipäivän jälkeen erääntyvät suoritukset vaalirahoitusta koskevien säännösten soveltamisalan ulkopuolelle. Näin ollen laskun tai lainan voisi kahden viikon määräajan jälkeen maksaa taho, jota ei tarvitsisi ilmoittaa vaalirahoitusilmoituksessa. Valiokunta kiinnittää asiaan huomiota ja pitää tärkeänä, että vaalirahoitusta koskevat säännökset ovat selkeitä ja ristiriidattomia.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että Valtiontalouden tarkastusvirastolla olisi oikeus saada vertailutietoja kampanjaan tukea antaneilta sekä palveluita ja tuotteita toimittaneilta ja lisäksi niiltä tahoilta, jotka olisivat voineet antaa tukea tai saattaneet toimittaa kampanjalle tavaroita tai palveluita, jos jo saatu selvitys ei olisi riittävä laiminlyöntiepäilyksen selvittämiseksi. Nykytilanteessa tarkastusvirastolla ei ole oikeuksia saada näitä lisätietoja, ja tarkastusvirasto on valvonnassa lähes täysin ehdokkaan ilmoittamien tietojen varassa.

Valiokunta katsoo, että tarkastusviraston oikeus saada vertailutietoja vaalirahoitusilmoitusten oikeellisuuden tarkistamiseksi on tärkeää valvonnan uskottavuuden lisäämiseksi. Toisaalta valiokunta yhtyy kuulemiensa asiantuntijoiden näkemykseen siitä, että sääntelyn tulee olla tarkkarajaista, ja korostaa, ettei sääntelystä saa muodostua sellaista, että se hankaloittaa tuen antamista tai vähentää yksittäisten henkilöiden ja yhteisöjen halua antaa taloudellista tukea ehdokkaille.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että jokaisella eduskuntavaaleissa, presidentinvaaleissa ja europarlamenttivaaleissa olevalla ehdokkaalla tulisi lähtökohtaisesti olla kampanjatilili. Erillisen pankkitilin avulla ehdokas voisi erottaa vaalikampanjansa omasta yksityistaloudestaan ja ehdokkaan olisi helpompaa täyttää laissa säädetty velvollisuutensa vaalirahoituksen tekemisestä. Vaatimus kampanjatilista ei koskisi alue- ja kuntavaaleja, vaan niiden osalta vaalirahoituslain 8 §:n 3 momentissa tarkoitettu muistiinmerkitsemisvelvollisuus olisi riittävä.

Valiokunta kiinnitti tähän asiaan huomiota jo vuonna 2015 ja esitti lausunnossaan perustuslakivaliokunnan harkittavaksi, olisiko ilmoitusvelvollisille syytä luoda yhtenäinen menettelytapa eduskunta- ja europarlamenttivaaleissa muistiinmerkitsemisvelvollisuuden toteuttamiseksi kampanjatilin tai jonkun muun ilmoitusvelvollisille kevyemmän menette-

Pöytäkirja PTK 168/2022 vp

lytavan muodossa. Valiokunnan mukaan tämä vahvistaisi luottamusta ilmoitusten oikeellisuuteen ja riittävyys mutta ei olisi liiallinen lisävaatimus ehdokkaaksi ryhtyvälle. Valiokunta pitää tuolloin esittämänsä ehdotusta edelleen perusteltuna.

Ja jos puhemies sallii, niin luen vielä ihan loppulausumat täältä. [Puhemies: Puhemies sallii.] — Kiitos paljon. — Eli valiokunta toteaa, että toteutuessaan hallituksen esityksen muutokset lisääisivät vaali- ja puoluerahoitusvalvonnan läpinäkyvyyttä ja avoimuutta sekä vahvistaisivat tarkastusviraston oikeutta valvoa ehdokkaiden vaalirahoitusilmoituksia. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että hallituksen esityksessä valmistelun aikana on karstiutunut pois kaksi tarkastusviraston esittämää muutosta puolue- ja vaalirahoituslainsäädäntöön. Hallituksen esityksessä ei ehdoteta laskettavaksi oikeushenkilön osalta kampanjaan tukea antaneiden nimenjulkaisuvelvollisuuden alarajaa 1 500 eurosta eikä puoluelain mukaisen puoluerahoituksen valvonnan ulottamista koskemaan myös puolueiden paikallisyhdistyksiä. Valiokunta pitää valitettavana, ettei näihin kysymyksiin löytynyt lainsäädäntöhankkeen valmistelun aikana yksimielisyyttä. Edellä oleva huomioon ottaen valiokunta toteaa, että työtä vaali- ja puoluerahoituksen avoimuuden ja läpinäkyvyyden lisäämiseksi on edelleen jatkettava.

Eli tarkastusvaliokunnan päätösehdotus on, että eduskunta hyväksyy kannanoton K 23/22 vp johdosta, jonka mukaan eduskunnalla ei ole huomautettavaa kertomuksen johdosta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos itsellenne. — Ja edustaja Ojala-Niemelä.

15.41 Johanna Ojala-Niemelä sd: Arvoisa herra puhemies! Kansainvälisesti vaalirahoituksen valvonta toimii meillä varsin hyvin, mutta on tärkeää, että rahoituksen avoimuudesta ja läpinäkyvyydestä pidetään huolta. Säädökset ja valvonta ei saa hankaloittaa rahoituksen hankkimista, mutta sen on oltava avointa. Rahoituksen pitää olla läpinäkyvää ja ehdokkailla olla tarpeeksi vahvat kannusteet avoimeen raportointiin rahoituksen osalta. Yhteiskunnan eri tahoilla tulee olla oikeus tukea katsomaansa ehdokasta ja ajatusmaailmaa, mutta samalla on pidettävä huolta, että liian korkeaksi kohoavat kustannukset ja vaikutusvaltaisten verkostojen puute eivät muodostu demokratiaa kaventaviksi tekijöiksi.

Itse pidän harmillisena sitä, että tuossa puoluesihteerityöryhmässä ei päästy kampanjakatosta sopimukseen. Tuossa asiantuntijakuulemisessa asiantuntijat eivät sitä kannattaneet, vaikka sitä puoltaviakin kirjallisia lausuntoja oli. Toisaalta kustannusten kehitystä on seurattava ja tarvittaessa löydettävä ratkaisuja sille, etteivät taloudelliset tekijät aiheuta kohtuutonta estettä asettua ehdolle. Tämä koskee tietenkin pienituloisimpia, opiskelijoita, eläkeläisiä ja yksinhuoltajia muun muassa, ja heidän on varmasti hankalaa löytää rahoitusta, jotta tulisivat valituksi eduskuntaan.

Vierastan myös sitä ajatusta, että käytetään rajattomasti rahaa kansanedustajaehdokkuuteen. Eli neljä vuotta sittenkin, kun katselin noita vaalirahoitusilmoituksia, 100 000 euron budjetilla oli jääty tänne valitsematta. Tästä tulee vähän sellainen mielikuva, että ikään kuin ostetaan työpaikka itselle neljäksi vuodeksi, ja tämä kehitys ei ole kyllä minusta suotavaa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Könttä.

Pöytäkirja PTK 168/2022 vp

15.42 Joonas Könttä kesk: Kiitos, arvoisa herra puhemies, ja kiitos edustaja Mäkisalo-Ropposelle tästä esittelystä. Olen tämän esittelyn kanssa samaa mieltä, mutta halusin myös tässä tärkeässä asiassa pitää puheenvuoron demokratianäkökulmasta, koska olen edustaja Ojala-Niemelän kanssa samaa mieltä siitä, että suomalaisen demokratian täytyy olla sen kaltainen, että jokaisella Suomen kansalaisella on mahdollisuus pyrkiä vaikkapa eduskuntaan ja se raha ei olisi siinä se este.

Ymmärrän hyvin, että kansalaiset tekevät lopulta ratkaisun, ketä he äänestävät, ja yksilön omat vahvuudet tulevat tai eivät tule esiin siinä kampanjassa, mutta mikäli meillä on tilanne, jossa entuudestaan julkisuudesta tunnettu henkilö tai pohjattoman kassan omaava henkilö on mittavassa etulyöntiasemassa, niin se kaventaa demokratiaa, ja tästä olen huolissani. Tietysti tuossa kampanjakatossa, joka kuultiin myös tuossa esittelypuheenvuorossa, on haasteita siinä mielessä, että se voisi suosia henkilöitä, jotka ovat entuudestaan tunnettuja verrattuna niihin, jotka rahan kautta pystyvät mainostamaan itseään ja tuomaan esille omaa osaamistaan. Eli tässä on puolensa ja puolensa, mutta olen kyllä huolissani näistä kasvavista kampanjoista, kuten täällä mainittiin, että yli 100 000 euroa käytetään ja osa vielä omaa rahaa. Tietysti se on jokaisen oma asia, mihin omaa rahaa käyttää, mutta se tuntuu suomalaisessa järjestelmässä aika kohtuuttomankin suurelta budjetilta, koska ajattelen niin, että suurin piirtein vaalipiirikohtaisesti samankaltaisilla budjeteilla on mielekkäintä kilpailla kansan luottamuksesta ja sen jälkeen sitten parhaat tulevat valituiksi, tai ainakin he, jotka ovat parhaiten pystyneet tuon kampanjansa toteuttamaan.

Toivoisin, että puolueet tästä voisivat vielä jatkaa keskustelua. Ehkä jos ei ehdotonta kampanjakattoa, niin jonkinlainen suositus, vaalipiirikohtainen suositus, joka huomioisi nuo kasvaneet kustannukset. Muun muassa nytten, kun lehtimainoksia on tullut itsekkin hankittua, olen huomannut, että neljässä vuodessa hinnat ovat kovasti nousseet.

Olennaista on, että meidän järjestelmämme on avoin, että voidaan suorittaa sekä etukäteis- että jälkikäteisvalvontaa ja että jokaisella suomalaisella, joka on kiinnostunut vaikuttamaan yhteisiin asioihin kunta-, alue-, eduskunta- tai presidentin- tai eurovaalitasolla, olisi kuitenkin mahdollisuus olla ehdolla ja pyrkiä tosissaan ehdolle, ja sen jälkeen se lopulta on tietysti kansan käsissä, ketkä tulevat valituiksi ja ketkä eivät.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Niemi.

15.45 Veijo Niemi ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Kiitos varapuheenjohtajalle tarkastusvaliokunnassa, edustaja Mäkisalo-Ropposelle hyvästä esittelystä.

Ihan muutama kohta itsekkin tarkastusvaliokunnan jäsenenä: Varsin laajasti käsittelimme tätä. Pidän hyvänä sitä, että edes pienen kyselyn jälkeen aluevaaleissa valituksi tulleet kaikki antoivat kuitenkin perusteellisen selvityksen vaalirahoituksestaan ja siitä, millä tavalla he ovat sitä hankkineet.

Minun mielestäni hyvä raja on edelleen tämä 1 500—6 000 euroa, se, että niissä tapauksissa pitää tuen antaja mainita. En pidä sitä tarpeellisena alentaa siitä 1 500 eurosta.

Sitten kävimme paljon keskustelua myöskin tästä kampanjakatosta. Ensinnäkin se on ihan ehdottoman selkeä juttu, että kannattaa ottaa oma kampanjatilili. On aivan järjetöntä VTV:lle antaa sitten omasta päätelistä puolen vuoden ajalta kaikki tiliotteet maitokaupassa käymisineen ynnä muineen, siinä ei ole mitään järkeä — elikkä ehdottomasti oma tämmöinen vaalitili tätä kampanjaa varten.

Pöytäkirja PTK 168/2022 vp

Ja tämä kampanjakatto on hieman hankala asia. Ymmärrän kyllä hyvin sen, että siihen olisi varmaan hyvä pyrkiä, sitä olisi hyvä tavoitella, mutta toisaalta muistetaan se, että tiedän omaltakin Pirkanmaan alueelta suuriakin summia vaalikampanjaan laittaneita henkilöitä, joiden nimeä silti ei näissä pöydissä näy. Eliikkä ei tänne läheskään aina rahalla tulla. Kyllä tänne pitää tehdä ihan sitä vaalityötä. Eivät ne vaalirahat ja vaalimainokset sitä läpipääsyä läheskään aina pelasta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Könttä. — Edustaja Könttä, teillä on kantava ääni, mutta laittakaa silti mikrofonin päälle.

15.47 Joonas Könttä kesk: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Täällä on tarkastusvaliokunnan jäseniä, ja nyt kun täällä keskustelussa on kuitenkin suhteellisen vähän kansanedustajia, niin te olette tähän asiaan paremmin perehtyneet. Ihan mielenkiinnosta kysyisin, ja voimme jatkaa keskustelua myös tuolla kahvilassa: kävittekö läpi ja oliko asiantuntijoilla näkemyksiä liittyen näihin puolueita lähellä oleviin tahoihin, jotka käsittääkseni pystyvät lahjoittamaan yli tuon 6 000 euron? Minulla ei sellaisia ole lähelläni, mutta olen ymmärtänyt, että joillakin puolueilla on tällaisia lähiyhteisöjä, jotka voivat lahjoittaa enemmänkin. Kävittekö te tätä läpi, ja oliko tähän näkemyksiä asiantuntijoilla? En ole muodostanut omaa valistunutta näkemystäni, mutta olen ymmärtänyt, että jotkut tahot voivat lahjoittaa vaikkapa 30 000 euroa köntässä jollekin ehdokkaalle.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Köntässä jollekin ehdokkaalle, no niin. [Joonas Könttä: Könttäsumma!] — Edustaja Mäkisalo-Ropponen.

15.48 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Kiitos! Edustaja Niemi voi vielä täydentää minua, mutta enemmän me puhuttiin siitä avoimuudesta, että tulisi ilmoitusvelvollisuus, että tiedettäisiin, kuka on luovuttanut kenellekin ja minkälaisia summia. Tämä oli se meidän pääasiallinen keskustelunaihe siellä valiokunnassa, että ei olisi sillä tavalla, että ne ovat jotenkin pimeitä tietoja ja sitten ei ole julkisuudessa ihmisten saavutettavissa, kuka on saanut minkä verran ja keneltä. Se avoimuus on kaikkein tärkeintä tässä vaalirahoituksessa. Olipa se miten muuten tahansa järjestetty, niin jos tulee sellainen olo, että siellä joitain tietoja pimitetään tai tietoja salataan, siitä tulee se, että luottamus koko tätä systeemiä kohtaan sitten horjuu. Sen avoimuuden puolesta meidän pitää tehdä kaikkemme. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Niemi, olkaa hyvä.

15.49 Veijo Niemi ps: Kiitos, arvoisa herra puheenjohtaja! Ihan lyhyesti tähän edustaja Köntän kysymykseen: Tietysti tänä päivänäkin on vähän turhan helppo kiertää esimerkiksi tätä 6 000:n ylärajaa, koska joissakin tapauksissahan voidaan sen kahden viikon jälkeen, mikä on sitten vaalien päättymisen jälkeen, ettei enää sen jälkeisistä varoista tarvitse mitään ilmoittaa, tietysti rahat peittää sillä tavalla, että niitä rahoja on annettu mutta tehdään esimerkiksi jonkinlainen velkakirja vasta sinne kahden viikon jälkeiselle ajalle. Eliikkä kylähän tässä tietysti tarkistamisen varaa edelleen olisi aika paljonkin. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 168/2022 vp

Eduskunta hyväksyi valiokunnan ehdotuksen kannanotoksi kertomuksen K 23/2022 vp johdosta. Asian käsittely päättyi.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kuluttajansuojalain, kuluttajansuojaviranomaisen eräistä toimivaltuuksista annetun lain 13 §:n ja oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 3 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 218/2022 vp
Lakialoite LA 11, 94/2020 vp
Toimenpidealoite TPA 111/2021 vp, 7/2022 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 42/2022 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 16.2.2023 pidettävään täysistuntoon.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle yhteisvastuutoimenpiteistä kaasun toimitusvarmuuden turvaamiseksi Viron kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Hallituksen esitys HE 296/2022 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 43/2022 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 16.2.2023 pidettävään täysistuntoon.

11. Polttoaineveron alentaminen

Kansalaisaloite KAA 11/2021 vp
Toimenpidealoite TPA 79, 146/2022 vp
Valiokunnan mietintö VaVM 42/2022 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 16.2.2023 pidettävään täysistuntoon.

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi pelastuslain 40 ja 48 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 31/2022 vp
Valiokunnan mietintö HaVM 38/2022 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 16.2.2023 pidettävään täysistuntoon.

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi määräaikaisista maatalouden ja vesiviljelyn kustannustuista

Hallituksen esitys HE 327/2022 vp
Toimenpidealoite TPA 142/2022 vp

Pöytäkirja PTK 168/2022 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 30/2022 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 16.2.2023 pidettävään täysistuntoon.

14. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on torstaina 16.2.2023 klo 16.00. Täysistunto lopetettiin klo 15.51.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen